

ప్రభావత్యురాయము:

చతుర్ముఖముంజరి. శి
సింహాద్రినైంశగావామ్యులనె

శ్రీ భాగవతాన ముద్రాక్షరశా
యంహముద్రింపించి పురుషోత్తమము.

మొదటికూర్పు.

నర్సరావుశేట.

దీని నెం దు-4-8.

1911.

ఉపోదాతము

—:(0):—

ఈ గ్రంథకర్త శ్రీ వైష్ణవుడు చెన్నకేశవాచార్యుల పాశ్రుఁ
డు తిరుమలాచార్యుల పుత్రుఁడు గౌతమగోత్రుఁడు “భద్రాచల
స్వామి రామచంద్రుఁడొనర నాడెందమున నిండియుండుఁ గాత.”
అని భద్రాచలస్వామి నిష్పదై వతముగా స్తుతియించి యుండుటచేత
గోదావరిమండలములోని వాడైన గావచ్చును. ఈయన తన గ్రం
థమును వైష్ణవమతో ధారకుడైన రామానుజాచార్యున కంకితము
చేసెను. అప్పకవికిఁ బూర్వీకులైన లాక్షణికులెవ్వరు నీయన గ్రం
థమును బేర్కొనక పోవుటవలన నీయన 1680-40 సంవత్సరప్రాంత
ములయందుండెనని యూహింపఁదగి యున్నది. అక్కడక్కడఁ
గొన్ని వ్యాకరణ దోషములున్నను నీయన కవిత్వము ప్రౌఢముగా
మాత్రమున్నది. ఈ గ్రంథమును గండుకూసు వీరేశలింగము పం
తులుగారు చింతామణి ముద్రాక్షరశాలలో 1900 సంవత్సరమందు
ముద్రింపించి యుండిరి. కాని యది నేఁ జూచియుండనిహేతువు
చే మరలఁ బ్రచురించుట తటస్థమయ్యె. మాపత్రిక ప్రథమ సంపుట
ముముగిసి ద్వితీయసంపుటమునఁ ప్రౌఢగ్రంథము లెవ్వయైనఁ బ్రచు
రించు తలంపుతోనుండ మా గ్రామమందలి పప్పనీతారామశాస్త్రి
తమపూర్వీకులు వ్రాసియుంచిన యీచమత్కారమంజరి తాళవ్రత
ములపైనుండ నాకొసంగెను. అప్రతి తప్పుల తడకగా నుండుటచే
నేనెంతగా సంస్కరించినను దప్పలు పడక మానవయ్యె. ఇదియు
కుంగాక మాసమునకు ఫారమో? యరఫారమో? పత్రికలోఁ బ్రచు
రింపఁ బడుచుఁ దడవకొకరు పూర్తి చూచుచుండుటచేత ముఱియొన్ని

పారశ్రీతిపహించియొన్ నుకవు లల్పస్వప్నమా మద్దినచ
సానరస్థంబునుజి త్రగింపుదు రజనవృచ్చసఃపూర్ణవాః
పూర్ణం డైన సముద్రుఁడొల్లంఁడె మది నున్నా ర్థన్ నదీనీరయతో॥

5

తే॥ పశులయొప్పన మృదువడవ్జరీతిఁ గలితగీతుల నుత్తేభగతుల భావ
పచనమాధురీభూపణరుచుల నాదు కి విత యలరించు రసేవల గలికిబోలె

6

చ॥ రసికుడుగాని యార్థమధురంబగుకావ్యగభీరభూరివా
గ్విసర మెరుంగ నేరి డవివేకి యొకానొక కారణంబునక
కెనఁజనిరాజగేహమున విగ్రహమపబరికీరిజూచి తా
పిన నెలతిగ్గుదూడయని పిల్చునుగొల్లండు జాతిభావతోన్

7

ఉ॥ భ్యాత్రిగవశ్యభుక్తియగునధ్యమ్యైకై నహాపింగులన్
జాతునిమిరి పట్టయచు నన్ను తు లేనొనరింతు వారు క
ట్టా తెలియంగబుద్ధిని బిడాలనమానగుణాధ్యు లెంచ వి
క్వాతులితస్వభావు లగయంగ నదా నవిశేషవృత్తున్॥

8

సీ॥ మిన్నుఁడన్నెడుపాలమున్నీటితరిగలే తుగుట య్యెలలు గానూగువాఁడు
గిరిఁ దరిఁజేసి యాశరధిపధించి పఁధిలు మధారపమసాధించువాఁడు
చెంచుటైరువపమర్పించుఫలంబులు మించువేడుక నారించువాఁడు
గద్దరియై పసిగావు పెద్దలయిండ్లఁగలుగుక్రోవ్వెన్న ముచ్చిలినవాఁడు
గొనబుచిటిగొల్లెతలమోవిఁగొలువాఁడు చేరిరసికతెమారంగఁజి త్రగించు
నభినవాల్పభావణానల్పరుచిర మచ్చుచుత్కరిమంజరీమధురీనుములు

9

ప॥ ఇన్విధంబున నిష్టదేవతాపంపనాదికావ్యముఖప్రసంగంబు సాంగంబు గానొనరించి

10

క॥ అక్షయశృష్టబ్రహ్మక టాక్షోఽతరసికపరిష్క దాహ్నితిసం
ధుక్షి తనననవకపనా దత్తుండ సేంహాద్రి వెంకటాఖ్యాకుండన్॥

11

ప॥ పనబాక్షంబుదబాయమానకరుణావర్ణంబులంబుట్టు చే
తనసన్యాసికి దృష్టికుండలయి యాత్మభ్యాతిసందోహములో
దనర స్తోమరమంచమెక్కి చరమాధ్వక్తియన్మేళక నే
చినతృప్తులదోలు మాయతిపతిక నేదిం చెచెక పెండియక

12

ఉ॥ సంబెరుమాళ్ళచిత్తమొకనాడు ప్రసన్నతఁజేసి యాత్రిపా
దాంబుజదాసదాసులకునందఁకిక్కును మెనమోక్షసా
ఖ్యంబులభించఁగావరముఁగాంచిన మాయతిచంద్రచోల లో
కంబులలోఁగలండె యుపకారుండటంచుఁబంచి వేడ్కతోక్.

13

క॥ భాసురనిజపదకినలయ దాసమిసస్సమృత్తైతావవిమూలౌ
ద్వాపకఫలకతాళం క్యానవృశకరత్రిదంశి కాభరణబసకుక్ష

14

కి॥ అక్షితిటాః వివిగ్ధ శ చక్షయని మ్మూరణకదియాతిటిసీసం
ధుక్రితఘనత్రేణిని దృక్షివశక్షోద్విపుండ్రదీప్తాసుగ్ధసకున్

15

కి॥ దండప్రణమద్దాసా ఖండనందాశ్రునిలికణకణిలీలా
మండీపదనఖరోచి స్ఫుండలఖండితమన స్తమకపటలునకున్

క॥ ధృతిమతికి విబుధరచిత స్తుతితతికి నజన్యవాక్యచూడోఘవ్యా
కృతిరతికి దుర్భునమదా హతిఃకృతికిని లక్ష్మణాఘ్నిండగు యతిపతికిన్.

17

ఉ॥ అఁకితంబై కైంకర్యరూపంబుగా నారచియింపంబూనినమహాప్రబంధంబునకుఁగ ధా
క్రమంబెట్టిదనిన

ఉ॥ ద్వాపకయన్ పురీపర ముడంచితకాచనరత్నకీలిత
ద్వారకవాట మంతుకజవాతనిరుద్ధ నభశ్చరస్మరు
ద్వారకనధ్వజప్రజ మధఃకృతసారిపురీమరీతిభృ
ద్వారకలంకిబింబ మధివార్షిధిఁ జొప్పడియొప్ప నెప్పడున్

19

చ॥ తరమెనుతింపఁబూనగను దశ్శుటభేదనకాసిభాసి భూ
సురకులవద్యులెల్ల నతిచోద్యవవిత్రచరిత్రు లెట్లనన్
సారదిన జాతువేడులును సూరులు నయ్యు నహర్నిశలఁబు దా
ల్నిరి జనలోకతోషకనునీతలగోవిభవాభిరామ్యముల్

20

శ॥ హరిపాకారి మహానసనుండనలుం డాసౌర్విపేతేకుం డా

శకుమానాంబకశిష్యుడైతయు సరస్వన్నాయ శంకష్రీఘం
డరయన్వాయువునాగభుక్తుడునైకావాసివిశేషుఁడా
హరుడుందాగురియకాశిఖండపదకుండౌ నందు తద్బాహుజాన్

21

ఉ॥ వేలబడిన్ వనశిష్యుడనిమీధుల చూటకతారరాను లా
భీలపతాకలన్ భీమరభిద్దురపథ్యుడని యాత్మతు
ల్యాలముసాగవీధికలయందులడా గడునంకురత్పత
త్రాళిమిశ్రత్సు మేరుగిరికాద్రికిశోరములట్లు చెన్నగున్

22

సృగ్ధర

తమసంగీతప్రభేదోన్మతినడరువయోదంబులుఁడ్రెల్లియేత్
క్రమమున్ వృత్తేచరాల్పములఁబడు ముక్తామణుల్ కూడ్రపూర్ణం
దుముఖుల్ చేల్లాయుచుం బొందుగనొడిసెలలకొరువ్వ శేషంబు తద్దీ
తమునన్నీరై చుడుల్పత్తంగం బురిచెరువుల్ తాను ముత్తెంబులీనుక

23

వ॥ మగువత్తురిహేమసాధముల నిన్మృతైరలీలావిధా
నగతిన్ దారలసాలభంజికలకన్వర్ధంబుగాఁ జక్కబా
ట్టుగఁబెట్టం బదనియ్యఁ బిండిరసముక్లాన్నన్ నికాశానిత
గ్గుగనుండకొవరణాంకుండయ్యో హరిణాంకుండఁడువర్ణభ్రమన్

24

చ॥ శలకుచేరుగండములు గండము లాశశిఖండలక్ష్మిక
త్యలఘుతరంగసంపదలకావళు లావళులు త్వలచ్చదో
జ్వలతకుగోళ్లు గోళ్లు బిసవల్లసముద్భవసౌమహార్యకం
దశములకడ్కుజల్ భుజలు తత్పురికన్నెలచెన్ను లెన్నుగాక

25

చ॥ హరిపురిపాలముంగలిచి యాతతతజ్జయలక్ష్మిఁబూనికన్
బరిణయచూడు నేననిశుభస్థితితోఁబొడవేగునంత ని
ర్భరగతితోఁజరించు ద్విజరాజశశంబునుకాచి మాచితా
నరంగకయంతనిల్చినది యవ్వరిగాటపుకోటయంతయున్

26

క॥ పురమునఁదోటల్ మడులే ర్పరమచుఁగొలనూలుగాఁగ బాటించురు త
త్పరిసర పరిమాంచులక నరసీయహనాళ మొకటి శక్యమె తలచె॥

చ॥ అలింగిగ నప్పురింగలకొలంకులఁగోకనదంబుబూన్పడ 27

ల్లలనలకన్గవల్తమవిలాసస్సమ్మద్ధికినోడిభితిచేఁ
జలమరికస్సుమాయనియుపప్రకరంబులకుం బ్రహ్మనీ
తలదనుసేయుతామ్రమయస్థాననపక్రీకలా నహోయనన్ 28

చ॥ అతులితతద్వపిర్వన మయా రెభళియనఁ గిర స్థారికా

మితకలకంతపట్నదనమృద్ధతనొప్పె కురుండుశాఁబర
శృతలలితాస్త్రముల్నిగుడ సారెనభోక్షజుఁగెల్వఁబూని యా
తతముగఁబెట్టు ముట్టడివిధంబునఁదోచు పరీతిసాలమై 29

క॥ ఉచ్చైశ్శృంగమగుతనపై విచ్చలవిడి నెక్కరాతు వృద్ధశ్రవుఁడై
హెచ్చైనవేబ్బతేజని గచ్చుకొని హసించు పీటఁగల్గుహయంబుల్ 30

సీ॥ వరకరంబుల నురవాహినిలోనున్నకుమదోరువుండరిక్రములనొంచి

తతదీప్తి జితపుష్పదంతంబులైమొరి సాంజననిజవిగ్రహతఁజెలంగి
వాసిమీరఁగమహావామనసుప్రతీకస్ఫుర్తిమించి నిక్కముగ నెస్సఁగి
యద్రుమవరమూర్తినతిశయించుచు సార్వభౌమస్తుతంబులై పరిధవిల్లి
యందు మెండుగ శ్రీఖండమండితోరు గండమదగఁగ బంధురకర్ణవచన

దత్తమరఘుర్పజలకూన్యతాకథాప్రచారణములైన యప్పిటివారణములు॥ 31

సీ॥ బలుబూటకఁపుతల్లిపాణంబులుగ్గుగా నెమ్మిల్లొజిటిబొజ్జనిండద్రావి
పసి తహతహఁ బెట్టమున రెడుకార్పిచ్చుఁ గారంపుచుండుగానారగించి
పీచితన్నెగగొట్టువెక్కసంబగునుడిగాలిరక్కమమీదఁలాలియూచి
కాళియండనుచల్లగాలి మేతలరేనిఘనశిరంబునఁగుప్పిగంటులురికి
యొనరుగోవర్ధనంబనునొక్కకొండ | బంతిగానాడి యిభ్యంగిబాలలీల
లక్కజంబుగ సలిపినయట్టిదిట్ట | వేపకీసూనుడఁవ్వరతిలక మేలు॥ 32

సీ॥ అరయనతులనవారిజాతోరుగర్వనివారకాస్యాభిరాముండితఁడు
వాసి నెన్ననదావిలాసదృశ్యరజాతవిజితానిమిషలోకవిభుండితఁడు
పరికింపఁద్రులతాభంగవిన్యాస్తి నిరస్తాతమహాళరాసుండితఁడు
కనఁగఁదారకజిత్రకాళనంపన్న ఖరప్రభావుండు పేర్వడఁగనీతఁ

డనుచుఁ బండితు లన్త్రాంతమును నుధానగోత్రచిత్రపవిత్రవాగ్ధంభవముల
నాత్మసౌందర్యకౌర్యము లభీనుతింపఁచినకె యావశ్యులధురంగధరుడతండు॥ 33

కం సరసిజ శఙ్క కిశిర శర చ్ఛరద శరము లోడెఁ దద్యశమునకు ధైర్య
స్ఫురణకు నవియేయోడెను హరనుతమగుతేజమునకు నవియేయోడెన్ 34
తే॥ చిత్రకూటప్రకారమైచెలఁగుకతనఃబురము రామాభిరామమై పరగుచుండుఁ
జిత్రకూటప్రకారుడైచెలఁగుకతనహరియు రామాభిరాముడైయతిశయిల్లు॥ 35

న॥ అంత

కా॥ నిద్రాకూటతస్పాఢజాలము తస్మిరోధుఘరామిశ
దృఢప్రశ్రీపరితేపనిందనము విస్ఫారోష్టనాట్యక్రియా
ముద్రాదేశిక మంబుస్సంప్లవకధామూలప్రవాహంబు శుం
భద్రామాపటుమానభంజనము హేమంతంబుగానంబడెన్॥ 37

నా॥ శీతోపద్రవనంకటవృక్షవ శోచిష్మేశమూలక్షయా
పాతాళంకగలంగి విత్తునిలువంబారంగలోకంబు దా
భీతవృక్తియఁగి ప్రిప్రాచుగతిసొప్పెన్ ఘాతరేఖోత్కరా
తీతాంగారకదంబపూరిత హస్తంతీన్యస్తహస్తాబ్జమై 38

చ॥ అల నిజభూరిహారము లాయారముతో మధుపాళికిచ్చి యో
రల ద్విజరాజ మెల్లనెకరంబులుసాచిన మోముగంది యా
కులతఁజెలంగుపద్మిన్యలకున్ సీరులెంతయుదూరమయ్యె భూ
స్థలిని నపాత్రదాతలకు కాశ్వతమే రమణీయనంపడల్ 39

చ॥ అరసికొలంకులంగు జలజానళిఁగానకతగ్గ వేషణా
పరతఁజరించుచున్ విపులవంక జకోరకసారశంకచేఁ
బరువడి నేగుడెంచినప్రభాకరు భాస్కరంబకంబనా
గురుకుచసేమలందపుడు మంతుమగంధ మలందిరంగనల్॥ 40

కం॥ చెలువగుజనహస్తంబుల వెలువడియొకచోటఁ దాళవృంతములుండెన్
మలువగునుడిగముఁజేసిన యలయికనుఖనిద్రలొందునందముమీరన్॥ 41

న॥ అష్టదుహరి హరిణాతులందామను యథోచితకీడాలోలండ్లైయంబడెను
హోత్సవంబున

ఉ॥ అంతట బండిపచ్చపసనై నడిశంబులురాలె దడ్డవ
ప్రాంతములన్ ఫలంబిడునమర్థతతో మధురూసలక్ష్మిదా
నెంతయు వేడ్కరా నలమహీరుహదేవత కచ్చపట్టులకొ
వెంతలు గాఁ బదంబులకు వేగముతో మడగెచ్చరంగునకొ॥ 43

మ॥ చెయవారంగం బలాశ భూజములుబూచెన్ మానవోఘంబుత
త్కలికారాజికి జిల్కముక్కుల కభిఖ్యాతారతవ్యక్తమం
బులుచర్చింపుచు జిల్కలెంతయనదన్మూలంబుగాఁ బొంకమై
బొంబొందెన్ ధరఁ గింతుకంబులనఁ దదృశంబులన్వధతకొ॥ 44

తే॥ పత్రపుష్ప ఫలరససంపదలువేడెధరణి నగ్నూగవుండఘనతరులన్బల్లఁ
బత్రపుష్పఫలరససంపదలానుగె ధరణిసగ్నూగవుండఘనతరులన్బల్ల॥ 45

తే॥ పరఁగవెటపాలిఁగూడియు బహుపలాశ మయ్యు నెంతయుఁబరశోశ హరియయ్యు
భూజసంఘంబును మనోవిభుత్వమందె నహహమాధవసేవ నిరర్థమగునె॥ 46

సీ॥ ఘనతరాగాన్వృత్తిఁగని నారదాభిఖ్యనడరించు విమలగాత్రాశులకును
శ్రుతియోగ్యవాగ్దేవతరులఁజెలగు నుసరస్వనప్రియద్విజసంఘమునకు
తొచ్చెనవరసాలమృదులతాపధ్ధతిఁ దవిలిపక్కెడు నా శుకవిత్తులకు
మహిష్వాలోకమంజులాస్యస్ఫూర్తిఁగలయు ననాటలగణములకును
సందడిలు వేడుకబలుమారందవాహం ములు । తదాహరి భూరిసముజ్వలప్ర
వాళము లభిష్టఫలములు నోలిసొనగు నావస్థంతంబు రతిరాజావీసెనెగె॥ 47

కం॥ ఈరీతిపసంతము నిజ । చూడుతరవిజృంభణములు నలువఁగ మతియం
దారామసహోదరునకు । నారామవిహారవాంఛ యపుడుదయించెన్॥ 48

తే॥ మంజుమాకందమంజరీప్రంజచర్వ । లక్ష్మిహకుంతకలకనాదసరణి
నాలకించిన మరుఁడంతరంగరంగ । పసుధజెలరేగి పేరేలువారికున్నె॥ 49

కం॥ నందకుమారుండపుడా । నందరసోద్వేలతరమనస్కుండగుచున్
బొందుగఁదనచేవేరుల । నందరఁ జను దెమ్ముటంచునానతియిచ్చెన్॥ 50

న॥ ఆత్మకు

సీ॥ పరమేష్టివాగ్దయసాభాగ్యవర్ణాకృతి చోక్తమైనాస్థలఁ బేర్చుక్కతెళక
గల్గినచిహ్నకల్పలల్లరచిననుకుమారబిసములునా సరులొత్తిత్తరింపఁ
జిదరఁగాఁజేరిన చిరిసపుష్పజియనా మురపై నముక్కురమత్తైమమరఁ

దనుమేనువట్టికిఁ దాల్చిన నీలంపు పెలగోలనా వేణిఁచెల్వమీర
నొక్క కౌగేలఁబాపవఁ జక్కనిమాయఁ దనమమంజీరఘలఘలఘనికిఁదూసె
ప్రతిపదంబును గడునుల్కిచమయ నేగు డంచె రుక్మిణియనునువతీలలామ 51

కం॥ చొక్కఁపునడతోఁ దరుకుం బుక్కఱుముఘునులుతట్టుపునుగుభుగన్ నల్
దిక్కులునిండఁగ నెంతయుఁ జక్కని కాళిందియ నెకునవ్వనివచ్చెన్ ॥ 52

చం॥ గనుకఁపుటోరగొవ్వు సిరిగండఁపుజొట్టుచు ముక్కుకమ్మియు
త్రైము మెడగండముం బయి నీతివలచీరయు వీడెముక్ విలా
సముఁడుగళించుకుందనఁపు సందిటితాయతు లొప్ప సత్యనా
ననురెడుపోడవచ్చె నరయన్ మెరయింపుచు గిల్లునుట్టియల్ 53

సీ॥ బాగుగొప్పననున్న సంపెంగవిరులు లోఁగదసిన ఖద్యోతగణయఁబోల
నుగుటఁజన్నులబుటంబురుకునీలఁపుతాళి గిరులపై జలదాళిక్రియ నెనంగ
సన్నవచ్చెము మేన బాళువాయనఁటి లేచిగురాకుతై మంచువగలమించఁ
గనకభూమిధన్యస్థకస్తూరిరేఖ సింగిణిఘటించినతోల గేలిసేయఁ
జేతిచిల్లకుమాటలుచెప్పకొనుచు ఘట్టుఘల్లును నిజపాదుకారవమనఁ
గుంజరంబులఁ జప్పటల్గొట్టునడల తోడ నేతెంచె భద్రాఖ్యతోయజులీ ॥ 54

సీ॥ నీలంబులైనపెన్నెరులజొంచము నుచితముగా సునర్నయం క్రముగఁజేసి
కం సారిచేపట్టుగల్గి ముక్తాఫలం వైనచన్దవఁజంద్రీమలరఁగూర్చి
యలపువ్యరాగంబు లగుపాదనఖమల పరకర్పూరార్తితోవరలనిల్చి
పద్మరాగంబులొపాదతలంబులఁ దిగినకళ్యాణవర్తిమలఁబొదివి
జంభవిద్వంసీమణిమయ స్తంభజనిత తిమిర మీషద్వికసితచంద్రికఁదొరంగ
నవ్వుడేతెంచెమిత్రవిందాఖ్య నీలచేణి లీలానమితస్థాన్త పాణియగుచు 55

చ॥ చెలువైజాంబవతీపమాటిచనుడంచెన్ వేడ్కతోనప్పుడు
జ్వలమంజీరయగంబు నుంజాతరఘోపంబొట గోపాలఁడ
త్యలఘువీతిఁహించుకున్నె గతభద్రక్రిపదంబొటచే
నలకాశేయము చక్రి యున్నతనిజస్వాంతుండుగాకుండునే ॥ 56

ఉ॥ ముక్కురమత్యమన్ మిగులమోహఁపుఁజక్కనుగూడి వత్తిమక్
రిక్కులరేడుగాంచిస్వవరించిన నామఁపుముద్దుకుర్రుక్
జొక్కఁపుబాహులకొబసిసిస్సో గలఁగట్టివలాలితీతొ
నక్కునవ్రేలుదాళి చెలువారగవచ్చె నుదంతియంతటకన్ ॥ 57

కం॥ విజితాశ్రమము లల కౌనులు విజితాశ్రమము లల్ల కురులు వివరింపంగా
విజితాశ్రమము లల నాభులు విజితాశ్రమము లల్ల నడలు విమలాంగులపక్షం॥ 58

సీ॥ అలక్ష్మీబద్ధరేపాలుటరిదియె యూరులు రమణీయనాగోత్కరముల బోలు
నల యూరులేపాలుటరిదియె తన్నఖిపాళియు శుభకరభ్రమలబోలు
నల ఖంబులేపాలుటరిదియె కంఠసీమలు చూడఁ దారకంబులనుబోలు
నల కంఠములేపాలుటరిదియె తనువల్లికలును గల్కానాపూగములబోలు
నట్టితనువులేపాలుటేమరిదితలప గలికిచూపులు చంచలాశులనుబోలు
నట్టిచూపులేపాలుటేమరిది మోము లతనుశరజాతములబోలునద్దుకనుగ 59

సీ॥ శ్రుత్యంతపరిచితితో భిల్లనేత్రంబు లాగమాభ్యాసతనమరెంచుచును
అనఘపురాణమాసనఁజెందెమధ్యముల్ ఘనకల్పరీతులఁగాంచెఁగురులు
ధర్మశాస్త్రస్థితిదనరెభూదృష్టులు జ్యోతిషస్ఫూర్తితోనమరెనఖము
లమరఁబాటలవర్ణమంకించెమోపులు కవితాపరిస్ఫూర్తిఁగనియెనడక
లలమహాహీనశయ్యాంకుడైనయట్టి హరి సదాగూఢపదభూషణుడైనహరుఁడు
స్నానపాకతఁజెలఁగువాఁడాని యట్టి కమలనయనలవర్ణించఁగలరెతలప 60

వ॥ అట్టిమహిమీవర్ణంబు పరశ్శతపరిచారిణిపరివృతందై పురోభాగంబుననిల్చిన

చ॥ బొమలెగవైచి కన్దవలఁబొందుగఁగన్గొని పేరుగ్రుచ్చి కొం
చెమగహసించి యొక్కయొకనేక్రమటాడి యయారె నీకు గం
దము కడునందహాననిముదంబునఁజెక్కిలిఁగీటి యిట్లు నె
య్యమెనఁగఁబల్కరించె హరిణాత్మలనందరనన్నిభంగులక 62

వ॥ అంతటఁ దత్సతీసహితుండై గృహారామాభిరామమార్గంబునం జనిచని 63

మ॥ సరసీజాతుఁడుగాంచెనంత నిఖిలాకాదత్త ధూతప్రసూ
నరజచ్చిత్రితకాటికక నవఫలాంధఃప్రీతితోద్బుద్ధ హే
మరమానందనఘోటికక దరుశిఖాస్ఫాయద్ధ సేందిరిో
త్కరదంభాంబుదదర్శనప్రమదనృత్యతేక్కినీనాటికక
సరసాపాదితమారధాటికను దచ్చంచద్వనీవాటికక 64

లయగ్రాహి

మూలములరంగునిటపాశుల బెడంగును బ్రవాళములయొప్పు ఛద్రబాలములతిరుక

గ్రామపసక్రొమ్మొగడడాలు పువుగుత్తులపిసాళిలిగి కుప్పలుగరాలినరజం బా
చాలములునిండిబయలోలిజనుతేనియల కాలువలందెప్పలుగడదేలెడుఫలంబుల్
చాలనటుకాంచి యలబాలికలగూడి వనమాలియు నయారెయని సోలితలయూచెన్

ప|| మరియు నిమ్మటంబయ్యను సకుటంబై శుకపిశునికరంబుల కవనంబయిన
వనంబునందు ననూనంబులయిన సూనంబులనుద్భవించి యనాశాస్యంబయ్యనాశాస్యం
బయిన మథురసంబుగ్రోలి పరవశతావిర్భావంబులయ్య నపరవశతా విర్భావంబులై
మేదలకయున్న తుమ్మెదకదువుల పజ్జకుంజని యపఘనాభిఖ్యంబులయ్య ఘనాభిఖ్యం
బులయిన శౌరియంగంబుల యొప్పిదము రెప్పలిడక తప్పకచూచు వనలక్ష్మీచూపుల
రూపులనొప్పె భలిరెయనిసావధానంబుగాఁగనుచును గనకరంభాస్తంభంబులకునేగి
యంతంబులయ్య ననంతంబులై నపత్రంబుల విలాసార్థంబుగాదారుచును దారకకాం
తిగల్గి ఖరంబులయ్య నఖరశబ్దాభిధేయంబులై ననఖంబుల గండమండలస్వేదబిందుబృందం
బులంజిమ్మివేసరిగంధవహకందశంబులఁగోరుచును గోరకగణంబులుప్రతిచ్ఛదమాలంబు
నుబిక్కిటిలినమల్లికావల్లికామతల్లికలఁగాంచి వలక్షంబులయ్య నవలక్షంబులయ్యె
నారయక్కజప్రజ్జకదనమనుచును నవశవసతినున్నకతనపనుద్దైకమథురంబులయ్య
నవనుద్దైకమథురంబులై నక్షీరకలాపంబులయాలాపంబులుగానరయుచును నరమృతగతి
నవలంబించినంచరించె నచ్చంచలనయనాసంఘంబు మరియును.

66

రగడ

లలివిరులకుబోరెడుతరిఁ గుచలోలతలంజిక్కుచు లతలంజిక్కుచు
వలిగొనుపూదేనియజీరుకున జవమ్ములునక్కుచు వమ్ములుదక్కుచుఁ
దగునొసలంగలచిరుచెమట నిరంతరముగనూర్చుచు దరముగనూర్చుచుఁ
దగిలెడుతేటికిజంకుచెలిని వింతగనూరార్చుచుదగనూరార్చుచు
డాగుడుమూతలచుల్లసములు జగడంబుగనాడుచు డంబుగనాడుచుఁ
గాగుమందమిఁగొనువికసితకుసుమ నికాయమువాడుచు గాయమువాడుచు
రమణువసంతములాడినకుసుమ పురాగముఁ బెంపుచు రాగముఁ బెంపుచుఁ
దమతమయలరులువొత్తె నసిన నుందరులకుఁబంపుచు దరులకుఁబంపుచు
నలులం దెల బెదరిన ముఖరాజీవాదులవాగుచు వాదులవాగుచుఁ
దులకించిన నెమ్ములతో లలితగతులకుందూగుచుదులకుందూగుచు
రమణీయతఁగేదగిరేకుల నఖరమణులంజీరుచు రమణులంజీరుచుఁ
దమిముఖవాసనలం దుమ్మెదబిత్తెరులందూరుచు దరులందూరుచు

జడజూపియుఁదాపాగ్నిని మధుపవిఁపరములఁజేచ్చుచు సరములఁజేచ్చుచు
గడుదళసరికర్పూరము హస్తయుగళములఁదాల్చుచు గళములఁదాల్చుచు
సిరులునహించిరిసతులు ఫలభ్రాజితసురసాలన్ జితసురసాలన్
సరసద్యుతిశతశతహసిత దురాసదనవలీలన్ సదనవలీలన్

67

ఉ॥ నారియొక్కర్థ చొక్కపు న నల్గల చక్కని చిన్నిపొన్నకున్
జేరి ప్రనూనగుచ్చము లశేషముఁగోసియు గ్రేకినోర్తు నీ
భూరుహమెక్కుమన్న నగి పూయఁగఁజేయుదు నాకడెంత య
మ్మేరువుగాదుకాదిది నమేరువనందగిపూచెఁగ్రమ్మరన్

68

తే॥ వారిజాక్షులు సరసభావంబులయిన యరుణతరుణాత్మ పంచకాఖాంచలముల
నంటఁ బ్రాయఃపరిష్కారినమరు చూత వాటి సుమభూరిమహితమైవరలకున్మై

చ॥ ధరణితలంబునందుఁ గలదా నవతోక్తటినాదునాన కీ
పర్వముమటన్నఁ గేరి యొకయంగనయెత్తెమొగంబు సాటి యి
త్తరి మరియొక్కటిశతశతంబులఁ జూపెదన న్నయట్లుగా
నరిదిఘటిల్లఁగోరకితమయ్యెదళంబుగఁ జంపకాఘమున్

70

అ॥ కొమ్మలురికితన్నఁ గొంచుపైఁబడ నుమియ వకుళవంజాళములకప్పు
డలమబాగతోచె నహహ లోకోత్తర తరులకిదియ నీతిసరణిగాద

71

ఉ॥ దీనిప్రనూన మమ్మరునితీవ్రఁపుటమ్మయి పాంధగోహిని
మానమడంచు నన్న గతిమానినియొక్కతెత్తెన్మ నంతటన్
గానగనొప్ప నేతదురుఘాత ముఖప్రవదళభారై
నూనగుళుచ్చసంఘము లశోకమహీరుహమాలిపాలికిన్

72

తే॥ ధవ శనయనలపాదఘాతములయందు పదలదుత్క్రంఠికాశ్రీలవంజాళంబు
దానికినశోకమనుభిరుచంపుపేరు మిగులఁజెల్లదెయట ముజ్జగములందు

73

చ॥ వడిని డెఁజాటు మోమునకు వాతసముద్ధతమైన కెంపు పు
ప్పాడితెరలెండలంచు జలపోతసురంజియొక్క మించుసాం
పడరఁగనట్టిసీరజచయంబులుగోయకుమంచు సెంతయున్
జిడిముడిపాటుతో మనవిఁజెప్పఁగవచ్చినసూర్యుడోయన్

74

చ॥ ఉడుగకయిద్దరిక్కననకొరడిఁబోరఁగనోర్తువారితో
వెడదరదంబులుండియును వెన్నెలదప్ప మెనంగడేమియున్

గడునొకయంత్రదాయని గాటంపునీకధవిష్ణుదానికీ
బడుననవిష్ణు న త్తరిని బన్వడనోర్తు లభించెనూనమున

75

ప॥ అంత

సీ॥ పూదేనెఁజలికి కెంబుప్పొడి మేడించి చుక్కబొట్టుగదిదైనొక్కచెలికి
గన్నె గేదిగిరేకుసన్నగిలగఁజీరి యొగి దీగెగాఁ బెట్టెనొక్కచెలికి
గొనలైనకనకంపుటనటిలేజగురుటాకొరపుపయ్యెడఁజేసెనొక్కచెలికి
స్థలపద్మముకుళంబుసరసంపుకుప్పెగాఁజొక్కంపు నెరిగ్రుచ్చెనొక్కచెలికి
బొన్నపూమొగ్గము త్రియంపుంమిటారి ముక్కరగఁదీర్చె నేర్పననొక్కచెలికిఁ
నపుడు కేళీమిలోలాంతరంగుడైన వారిజాతుండు శృంగారవనమునందు॥

77

ప॥ అంత.

సీ॥ మునుకొని సర్వతో ముఖభంగవయ్యును ఘనతరామోదంబుగలుగుదాని
నరసిమాడ జడాశయంబయ్యు సంతతహంససేవనముననమరుదాని
శ్రీమదాపూరితజీవనంబయ్యును నీరజస్థితిని రాశించుదాని
నతులనదీనభావాశ్రయంబయ్యును శక్రేశ్వరస్నాన్ధిజరుగుదాని
నొక్కకమలాశరముఁగాంచి యువిదలెల్ల నక్కజమటంచునామరహరునిగూడి
యుచితవేషంబులుధరించియోలలాడ దొడగిరితిసంభ్రమమునఁదల్తోయములను

79

మ॥ సరసీజాళిగతాళిసంఘము నిజేచ్ఛన్వారి నెమ్మోము తా
మరలంజేరినుగంధలోభమెదగ్రమ్మకర్కుంకరించెన్ మనో
హరనాదంబున నంతఁడన్ముఖవిరోధాంవోళితాంభోరుహా
త్కరదూత్యంబుభజించిసామములువక్కాణించుచందంబునక

80

సీ॥ నీటిలోపలఁ దననీడఁజూ చిదనీరుపాపయోయని యుల్కిపడియెనొకతె
యియొడిగిట్టుదమంచుఁ జెంగటనున్న పద్మనాళముఁ గేలబట్టెనొకతె
జంతుమని హస్తకంఠంబులు బిట్టుమొరయ నచ్చెలివీపుఁజరచెనొకతె
పొలుపొంద వెలిదిమ్మిపుప్పొడిమంత్రించి వెరవిభూతిగఁ బెట్టె వెలియొకతె
వానిఁ దెలిరేకుమూకుటఁగేసరాన్న పుంజమపుడు బడిమిఁదిప్పిపోసెనొకతె
ప్రేమనీకాళియిద్దోషి పేరునుడువ మెలగు నేయట్టిభయమంచుఁ బలికెనొకతె

81

శా॥ చిమ్మనగ్రోవిఁబూని సరసీరుహ నేత్రుండునీరుఁజిమ్ముగా

గొప్పయొక్క వక్త్రమునకుంబడకుండగఁబట్టెఁబాణి భా
గమ్ములు దన్నఁబంబులునుగన్నఁజొక్కలు చెందోవో తదా
స్యవృషచంద్రబింబమున కడ్డమువచ్చినభంగి నెంతయున్ 82

శా॥ లీలంజివృషగ్రోవిఁదాల్చిచెలి యాలీఢస్థితిన్ నిల్పియ
క్కిలాలంబెగఁజివృః బొంకమయివీక్షింపందగం దత్తయో
జాలం బచ్చెలిహస్తపల్లవము లబ్జాతంబులంగల్చి యో
షాలాకంబునుతింపనిల్పిన జయ స్తంభంబుచందంబునన్ 83

తే॥ ఒకతెమ్మగమునజతగూడియువిదమిదన్ నీరుఁజల్లంగనపుడురాశించెహన్
కరములేతెంచనాసుధాకరునర్ఘ్య పాద్యములూ సంగుచెంగల్వబారునంగ 84

తే॥ ఇట్లునీరాడిహరియుఁ బూర్ణేందుముఖులు నార్ద్రనస్తంబులూడ్చిదివ్యాంబరములు
దాల్చి తొడవులుబెట్టి చందనవలంది కురులుతడియారవిడచి క్రొవ్విరులుముడిచి

చ॥ ఒనరంగనంతంగన్నెలపు జొండొరుచొక్కపుఁజెక్కుటద్దముల్
ంగనుగొని కుంకుమంబుఁదిలకంబుగదిద్ది కేరీపుష్పదుల్
ననలఁబొసంగుక ప్రపుటనంతిరవల్లూనిపూపుఁదేసెనీ
రునఁబదనిచ్చి సన్నముగఁగ్రొన్నెలనామముఁదీర్చిమున్నుగాన్ 86

ప॥ ఆప్యడు.

కం॥ మగడగనింటికి నేగుట తగునో యీపూవుమానుదండలనిక లె
స్సగవిశ్రమింపుటదిబా గగునోయనిసంశయింపు నానమయమునన్ 87

సీ॥ పాదలుపూదోటలొవెడకి యెచ్చట నెండపాడలేని యొకగుఱ్ఱపాన్నక్రిందఁ
గపురంపుటనటిలేకంబంబులుగఁజేసి నెరవాదిపూవుఁ బందిరిఁకుటించి
గొఱ్ఱంగిసీరునగ్రుచ్చెత్తి కపురాసరంగుమీరంగ నరుంగువైచి
కనకంపుచకచకల్గలిగిరంజలు కన్నెగేదగిపూజావంగిలంకొలిపి
మెండుగల్గినమల్లెపూదండదిండు దండనొరుగంగనిల్చి యందంపుఁజిగురు
తోరణముగఁజిట్టి చావడితీరుదిద్ది యెలమివనపాలుఁ డచ్చటికేగుదంచె 88

తే॥ వచ్చి యారక్కిణీసతీవల్లభునకు నతనిదేవరులకునునంతముదిత
చిత్తుండై పలుమరుచేతులెత్తి మొక్కి మన్ననలుబొంది యిట్లనివిన్నవించె 89

కం॥ అయ్య కలదొకవిన్నప మియ్యపవనసీమనిప్పు దేర్యగతిన్
నెయ్యమినోపూజప్పర మెయ్యనరచియించితిని సముజ్వలభంగిన్ 90

కం॥ ఇందుంగల్గినపూపాద లు దిరిగినయలయకయఁ గొలుకులచలిసీ
టుం దేలినయలతయఁ బో వం దాల్చిని విశ్రమింపవలెనించుటన్ 91

స॥ అనియిట్లువిన్నవించిన నతనివినయసహితాభిహితంబులకభినందించి యంగీ
కారవ్యంజక లతాంగీముఖచేష్టదర్శనపూర్వకంబుగా నంగీకరించితదాద్విమార్గుడై చ
ని యొప్పులుప్పలిలు నప్పుజప్పరంబునధిష్టించి.

చ॥ పలుమరుత న్నఖాంచలవిపాటితనూతన కేతకాంతరీ
జ్వలదళ సంఘసంఘటితచారుకటోత్కటకాంతిగాంచి మేల్
భరి యిదివంతెయార వనపాల యటంచును మెచ్చి వేడ్కతో
నలజలజాతుఁ డొక్కయడియార మొసంగ నెసంగవానికిన్ 92
స॥ అంత.

సీ॥ మండితశ్రీఖండమండలీకోరకంబులఁజేఁ దాగురుమాతలాడి
కోరకాపూరితస్ఫారమల్లీలతాజాలంబులందు నుయ్యాలలూగి
ఘనసారకదళికావనసారకళికలనడలు దుమారంబుఁజల్లులాడి
మారందనాభిదహ్నురామసాలాలపాలాళియందులనోలలాడి
యలసియో లేకయప్పదియశ్వవేగ మరసిలజ్జించియో లేకయజ్జముఖుల
జడలకృష్ణఃఫూలనిచాలకయపడియొ మెల్లనరుదెంచె బాలనమీరఁబు 95

లే॥ చిరుతతె మ్మెరయపుడుదాక్షిణ్యవృత్తిఁ బాగి యానతసుమవళపరాగమెల్ల
వదలుఁజేయుచు క్షీతిమానవసుఖదాయి ! యగుచునలరెను హరినామమమరకున్నె॥

కం॥ జగిలకెమ్మాపులఁ జిరు! నగపులునిగనిగలదేర నవ్యద్యుతితోఁ
దగనందొక్క మొగియై! సోగటాలాడుదమటంచు నుదతులుబల్కన్ 97

చం॥ బలితపుఁబద్మజాండమనుపాళిఘటిం చటమీద బద్ధజీ
వుల నెడిసారెల్లించి రహిబుట్టగ నమ్మిహిరేందునామముల్
గల బలుపాచికల్గొని యలెకిచిత్రదుతోదరంబుదా
నలరమతోడనాడు కమలాతుండు మైకో నెనట్టిజూదమున్ 98

కం॥ అత్తర జవచకలీసేడు | ముత్తైపుఁబాచిల కనకపుంబాళిడున్
జొత్తిలపగడవుసారెలు | తత్తరమునఁదెచ్చియొకతె తరుబులకిచ్చెన్ ॥ 99

తే॥ ఇయ్య నవియందుకొనియంత నింతులెల్ల | గుండలాకారమొప్పు గూర్చుండినడుమఁ
బాళిఁబడియించి సారెలుబన్ని తాము | కోర్కినొడ్డొరులనుజతల్లూడనపు ॥ 100

సీ॥ మొగమునకోడిపూరిగఁజిక్కి శరణనిమనఁగవచ్చిన చందమామయనఁగఁ
దనకురాజై వయాతని గొల్వవచ్చిన చక్కనియుడిగంపుచుక్కయనఁగఁ
జెలికానికాతిపచ్చనటంచునాతని నరయవచ్చినప్రభావరుండనఁగఁ
దొంటివేడిమి బాసికంటికిపుగ మేననిండినపొందునీ రెండయనఁగ
మరియుతిరుమణిముకవక్కిము త్రియంబు | రవ్యపతకంబుసీతాంబరంబుమెరయఁ

• జెలులచుంబనపణమాడి చేయింజరచి | కేరుచునుజూచుమాడె మురారియచట ॥ 101

సీ॥ కంఠంబులుమ్రోయగా దుగా బేత్రి చొవంచంచుంబుంబెముల్ వైచువారు
వాసిఁబొడిమవైచి యేసారెయని సారెనంచించితగ సారెలాడువారు
అడుమాటల జూదమాడఁగూడదటంచు బరులనుల్ల సములంబుకువారు
తమినిసారెచేదనసారెఁబడుచు నుందరినోర్పువీక్షించినగడువారు
నాతియొక్కతెసావధానముగనెత్తు | లంచనలుజూడఁగనుద త్తరించువారు
నగుచుఁజెలరేగియపుడుదై త్యాగిత్తోడ | నింతులితర ప్రపంచంబులెల్లమరచి ॥ 102

ప॥ మరియును.

103

ర గ డ.

చేడియకోపము చెప్పినమాటకుఁ బొడిదప్పెనా భామామాటకు
హేలగఁజూచెద వీడఁగనాడకు తాళముసారెకుఁ దప్పగనాడకు
కనవాయెక్కుడు కనుగవచేరకు పనరివేడ్కఁజనివారుకుజేరకు
పందెమువైచితి పంజాలకమ్మకు నుందరిమైకొని నుదతింగమ్మకు
నీమాటలసిరి నేరుపుచిల్లకుఁ గోమలివాటపుఁగ్రోధముజిల్లకు
నీకోకఘనమా నేర్పలనిక్కకు జోకనుదనుగల్పుటకునునిక్కకు
హళినాడ గోరానినజేరకు చాలపులికిపడిచలియలజేరకు
కత్తియ పొల్లనుకన్దురియండకు పొత్తుల గలుపదిపోనిదియండకు
రామ తెలిపెనీరక్కసేదాయకు నీమృపలన్నియు నిజమనిదాయకు
దక్కియోడెనతాపపుటుబ్బుకు చిక్కెదవిటుగలిచెదననియుబ్బుకు

పగిడిపంఢెమిదిబంగరుగోరకు మగువయోడి క్రమ్యరారాగోరకు
బాలగలిచె నేబాడినయేలకు తాళకకటువార్తలనన్నేలకు
వెలిదిజంక వేవెన్ననియానకు గెలిచిమొగంబునఁ గికకలానకు

104

ప॥ అనుచుండమలోనమరియును.

105

సీ॥ సారసాస్యయొక్కర్థసారఁదెచ్చితినన్న సారెకుఁగలుగువాచవియటంచు
ప్రీడాఁజియొక్కర్థజోడుగూడువటన్న నెన్వరిమీదదండెత్తెదనుచు
వామాక్షియొకతెతీవంచవేయుమటన్న నదిశిల్పిరావయెల్లనటంచు
నుదతియొక్కతెయెత్తుఁజూడంగదగునన్న నొకపట్లమిగులంగనొప్పుననుచు
సరససల్లాపభంగినుత్సహమొంది చేడెల్లదురోదరక్రీడనుండి
రక్షవిక్షేపచలవిలయస్వనోద పాస్తముఖపంకజభ్రమద్భ్రమరలగుచు

106

కా॥ పశ్యత్పదనజా కుమారిగత్యక్వాచండబుద్ధాబ్జభూ
పశ్యత్ఫలమతప్రచండనుతతత్పంకేశజాద్యాదిరా
ట్పశ్యం దేహకృపాణదుర్భటవచఃపద్యాప్తహృద్యాననా
పశ్యత్స్వింతకీరఃపరిష్కరణశుంభద్యాప్తకారాహ్వయా

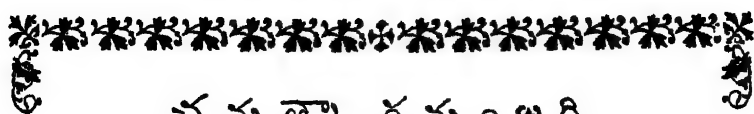
107

గద్య

ఇది శ్రీమద్రామానుజభాగినేయకులసార్వభౌమ
శ్రీమన్నల్లనాచార్యవర్యపరిచర్యాభుర్య
చెన్న కేశవాచార్యపుత్ర
తిరుమలాచార్యపాత్ర
గౌతమగోత్రపవిత్ర
సింహాద్రిమెకట
నామధేయప్ర
ణీతంబైన

మహాప్రబంధ చమత్కరమంజరీ కోరకాయితంబగు

ప్రథమాశ్వాసము

చ మ త్కా ర మ ం జ రి.

—:(0):—

ద్వి తీ యా శ్వా స ము.

కం॥ శ్రీమచ్ఛాపరిసర । స్తోమసముత్తీర్ణమాణ దుర్ధన్య భవో
ద్దామాభితలవిమర్శ క । శామూలకరత్రివండ లక్ష్మణయోగీ 1
ప॥ అవధరింపుము 2

మ॥ అపుడా ముత్తైపుపాచికల్ విడచి తానాడంగ నందొక్కసా
రెపయింగేలటుసాచి భీష్మ కధరిత్రీజాని గారంపుపు
త్రీశరాకయ్యె విలోచనాస్యములనుద్వత్తైద్భుతావేశచి
న్నావటూదాసీవికానహాసరుమలందంబొప్పసంధిల్లగాణ్ 3

సీతమనీయచలనాతకంబశాందోళితకుండలంబులు దిద్దుకొంటమాని
ధళధశాయితృణఫలకనిర్మలఘర్మశీకరంబుల గోట జమ్మమాని
శ్రుతిపుటిఘటితమంజులమంజరీభ్రమద్భుంగీగణముల దోలంగమాని
తనులతాచ్చాదకాదభ్రమీతాభ్ర రంభాపరాగం బెడబాపమాని
చటులతరయోపిద్వీషదుచ్చైర్నిబద్ధ । బహుళకింకిరియోత్తరభంగిమాని
చేష్టరెల్లనుదక్కియచ్చెలివహించె । ఘనతరంజైన పాంచాలికాక్రమంబు 4

హా॥ కొండొక నేపిటు లుక్కిటిలకుంతలి గాఢపరాకవస్తవే
నుండి ప్రిబుద్ధయై తలయటూచి యొకించుకనవ్వి శార్దూల
దండనితోడఁ జెల్వల నుదారతంగస్థోనుచున్ విలాసితా
ఖండతఁ బండమేరిదనఁ గంజదశాక్షుండుపల్కి సేమ్మితోక్ 5

కం॥ ఏలవరాకైతివినీ । వాతాగునమాతృసోదరాదులునీకి
వ్వేళందలంపునవచ్చిరొ । బాలా నాయననీకు బన్పడఁజేపుమా 6.

చ॥ అనవుడు రుక్మిణీసతీయు నన్యవసూపు ఘరామణీయకా .

భిషయకధల్ జయింపంగను బెన్దయొనర్చియు నంతనాత్మభా

వనిహతవిస్మయశ్రుతవిపక్షభరంబయతోచి శారీర్యో

ననియె సుదారతాఘనరసాయనమాఘరిసాఘరీతులకా

7

మ॥ ఇల లేబాన్నకుండేర్పివాలి, యవితామెన్వోటివో వింతరా

చిలుకల్ బల్కగఁ నాలకింపుచు బరాశ్చిత్తంబుతోనుంటి న

ష్పలుకుంజెప్పుచుంటివేని మనలకాబారంగనీక్షించి య

చ్చెలితో నొక్కకుంబు మంజులపచ్చశ్రీబల్క నిబ్బంగులకా

8

మ॥ తెలియంజూచిలిమెంతయుక నిభిలదీగ్దేశంబలాడాడుకా

గలవేరెన్నికఁగన్నకన్నెలగడుక గన్గొంటి మొదైననుం

గలరేయిటివిచిత్రపాత్ర శుభదాకారాధ్య రెంతెని ని

చ్చెలులెల్లకామనలక్షణాసతికిలోజ్జేనుమ్మ రమ్యకృతికా

9

క॥ అరయఁగ నహోచకములీ పురుషమణింగాంచు నేత్రపుటయుగములకుకా

శరచర మురహర పురహర వరసఖనందనులకూప వైశద్యంబుల్

10

చ॥ అల మనలక్షణాసతికినర్హుఁడితండువరుండుగాఁగఁ గ

లహితబుద్ధిజూడ బహువల్లభుండన్నదియొండెకాని యం

చలకుకభర్తబల్కెనన నాహరి యేగతి బక్షిభాషణ

బులుదెలియంగ నేర్చి తదిపొందుగనా కెరింగింపు మెంతయుకా

11

పీ॥ నావినిభీష్మకనందనబల్క మాహరివీటను బహిర్వనములానఁ

గంకాళకటకనాఁ గలదొక్కకృత్తి నేనాడేవిదర్శింప ననుగుజెల

నొడలూడి కన్ని యవడవనై యొకనాడు నీరాడికడునుద్దిచీరంగట్టి

కుడువకమునుప యగ్గడికేగి బంగారుపూవులనాయము బూజజేసి

యలికఫలకఫలముననంజలిఘటించి చక్కదనమున నాయువుసంపదయును

సతులకీర్తియు ధన్యవత్సతయుఁ గలుగు ॥ మగఁడు గావలయునటంచు మదినిగోరి॥12

క॥ దుర్గే లీలాలోలిత ॥ భర్గే కరుణాకటాక్షపాలిత తనుభ్య

ద్వర్గే రామస్మరణి ॥ సర్గే మాంపాహియనుచు సాగిలిమొక్కకా

13

క॥ కలకలముఁజేసెనవ్వాకలగలవిహంగంబు లొక్కగమియైమిగులుం
గలగళతనవ్వుడుండితిగలకలతోనేమిదేమికారణమనుచున్ 14

ఉ॥ అప్పుడు పాంధవేషముననచ్చటనొంకొకపుద్గసిద్ధుఁడీ
విష్ణులుకెట్టిదోయనుచు నెంతయుఁజింతిల నేల యవ్వ మేల్
జెప్పటకాని యొండుమరిలేదనియూరడిలంగబల్కినా
కప్పురుషాధ్యుడిచ్చె వర మండజవా గవబోధసిద్ధిగాన్ 15

ఆ॥ నాటనుండి నాకునానావిహంగమభాషలెల్లఁ దెలియఁబడుచునుండు
ననుచుఁ జెప్పఁ గృష్ణుం డంగుళి నాసాపుఁ టితటమున సంఘటించియపుడు 16

క॥ మిగులగనకకృజమనుచును దెగువంజాలించికేళి దిగ్గనఁజనియెన్
మృగనయనయోర్పు గిల్కలవగడపుపావలు నిజాగ్రభాగముననిడన్ 17

ప॥ అప్పుడు నానాప్రమాననికాయకాయమానస్తంభీకృతరంభాకాండంబుపై
నొక్కింతయొరగి కొన్ననలఁజెన్నగుపొన్నలకై మొగమెత్తి 18

తే॥ చాలలారేక్షణుండై విశాలశాలి । సాలబాలప్రవాళప్రవాళవంజ
రాంతరనితాంతవిశ్రాంతకాంతరాజ । శుకయుగముఁగాంచె గాంచనాంశుకధరుండు

క॥ ఈగలిఁగన్గొని యత్యను । రాగముతోనంతఁ జిల్కరాల్చినయొకపు
న్నాగప్రసవముగని యది । వేగమెకెంగేలఁదాల్చి వెలదులతోడన్ 20

మ॥ అమరంగాఁ దమలక్షణాఖ్యకమలాస్యలోకచూడావతం
సమునాభీపుట మిట్లైసంగుననియిచ్చన్ నాకెరుంగించుచం
దమునన్ రాజశుకాధ్య మీవికచపున్నాగప్రమానంబుఁదా
ల్చె మదగ్రంబున లేమలార మిగులం జిత్రంబుగన్గొంటిరే 21

ప॥ అని వెండియుఁ దదాకారశోభావైలక్షణ్యంబుగాంచి మనుష్యవాగవబోధ
సామర్థ్యంబు పీఠికిసంభవించ నేర్చుననితలంచి

సీ॥ ఓరాజకీరంబులార లక్షణయనుకొమలి యేరాజాకూతురొక్క
యవ్వణ్యసంకీలుండై నవిశ్వంభరాధీశుఁడేలేడిది యేదేశమొక్క

యట్టిదేశంబున నశ్రాంత మమృషీధవుఁడున్న దేరాజధానియొక్కొ
పరిశుద్ధ తత్త్వభావస్వభావంబు లేపగిది మీ కెరుగంగబడియెనొక్కొ
యీయలొకేశోధ మీ కెచటిదొక్కొ యిచటికేతేర మీతలంపెద్దియొక్కొ
యిన్నిపుత్రాయును మా కేర్పడంగ వరుస నెరిగింపుడని యదూర్వహుండువేడ్కె

ప॥ ఇట్లు వేడినయతనియాత్మభాషావబోధకాశంబునకునక్కజంబంది యతని
పున్నాగప్రసవోత్సేక్షణ్యంబునకుమిగులంపలయూచి యతనిపుచ్చావైఖరీ వైశద్యం
బునకుమెచ్చి తత్సహసంభాషణాపేక్షులై నికటనముల్లసల్పుల్లవకుళమంజరీపంజరంబున
నధివసించి యొక్కకీరసార్వ భౌమంబు మనుష్యభాషణంబులనిట్లనియె.

కం॥ జోహో గోపురుహోత్తమ । యోహో నీసేయుప్రశ్న మొనరె సురాహో

రాహంక్రియాపహరి । వ్యాహారాహీన విహితవైఖరితోడక

25 .

ప॥ అనిమరియును

26

ఉ॥ తానొనరించుదేశములఁ దద్దయు నంచితసంచితాసహ

శ్రీనిరపాయతం దనువశీకృతుఁడేసిన మెచ్చి భావతీ

జాని యెసంగమద్రమసుసంజ్ఞ సెసంగెడు నొక్కదేశ మో

మానవతీమనోజ మహిమండలిలోఁగల దందునారయక

27

మ॥ మతి నెన్నుందగి యానువత్సరికహేమంతార్ధ బాలామనః

కృతబాలాతపసేవనోద్యమ నిరర్థికారదక్షద్యజా

యుతవిభ్రాజితభర్మహర్మ్యములతో సుర్వీజనస్తుత్యసం

స్థితిఁ బోలొక్కటి రిత్తుగోపురమునా కెన్నొందునశ్రాంతముక॥

28

తే॥ అదియునిబరాబధానిగానథివసించి । చెలుగునద్దేశపతి బృహత్సేనుండనఁగ

నతనికీతికప్రతాపంబులరసి యెన్నఁ । దరమె చిత్రశిఖండినందనులకై॥

29

కం॥ కోదండచండనిజభుజ । కోదండముదండమేలకో మాకరిరా

దేవదండసింహ యింక నీ । వేదండనికొలంచు శక్తువిసరములతనిక॥

30

సీ॥ తనకుసుద్ధితమధుధ్వంసిజాగ్రత్రరాగ్నిస్థచక్రంబు కంఠముగాఁగఁ

దనకు జలంధరాంధకహరిబాహురింఖత్తి నూంబు చిక్కింబుగాఁగఁ

దనకు ధరాంధరాంతకభుజాభిదురాసితల్లజుంబిది రచ్చుబల్ల గాఁగఁ

దన కంబుధీశహస్తప్రశస్త్రోగపాశంబు నందితిదోరకంబుగాఁగఁ

దనకునుద్దండదండభృద్దండమెపుడు కొలదిహస్తీనకపునునుగోల గాంగఁ
మించుదుళకించి జగమాక్రమించి మించి । తనరెనమ్మేటి భవ్యప్రతాపలక్ష్మి 31

సీ॥ కాల మేఘుంబైనఘనమతో సంఘన్నశుండ్రతారకత నిజ్జగతిఁబరంగు
నమరాగమైనమానగునతో కీలాలపానంబుఁగావించి ఫలమొసంగు
యామినీవల్లభుండైనరాజగునతో తనరారులేఖాఘనాతయగుచు
వేలుపుటావైనమెడలెనొకొమ్ములెపుడుకుంభగ్రాహ్య మిగిలెపఁ
ద్యుక్తజీవనమైనః బ్రతాపలంబ మాచరించిన నగ్నిముఖాంతరమునః
బడినఁ దలకిందయిన నేమిప్రతియొ దాన సరణి నెన్న బృహత్సేనధరణిపతికి 32

ఉ॥ ఆతఁడపుఁతుండౌట మమునాదర మొప్పఁగఁబెంచె నంత వి
ఖ్యాతగుణాధ్యులకా సుతులఁగాంచియు వారలకన్న నెంతయుం
బ్రీతిదలిర్పమమ్ము గడుఁబెద్దయుమన్నననీయు మత్సనా
యాతముహూర్త మొప్పగునటంచు సబంధుకళ త్రమిత్తుండై ॥ 33

శీ॥ రమణా వ్రాయుదుముత్తరములు తత్తద్దేశపతులకు ఛప్పన్నభాషలెనగ
వివరింపుదుము పరోర్వీనాధనంధాన ఘనయుక్తి కాశలగారపములు
ధీరయోధుల కుపదేశింతు మతులదుర్గతానె పుణిప్రకమములు
నీతికాస్తాభినిర్ణీతవైఖరులతోఁ దగవులుదీర్తు ముత్తములుమెచ్చ
పాసంగరాజాత్మజులకు జెప్పదుమసంఖ్య । వృద్ధసాహిత్యగీతాదివిద్య లెల్ల
సకలదేశాగతమనీషినుకవిజనుల । చొప్పలెరింగింపుదుము మహీకునకు నెపుడు 34

చ॥ ఒకతరిలాకవార్తలను నొక్కతరిస్థుదుగానకాశలం
బొకతరిసాహితీరిసము లొక్కతరికాఘనసత్కథాక్రమం
బొకతరికాప్రతిభైఖరులు నొక్కతరిన్నిగమోపధానముల్
ప్రకటనచేసి యాధరణిపాలున కూరటచేతుఁ మెంతయుకా 35

ఉ॥ చక్కెర లప్పముల్ మధురసంబును జున్ను రసాయనంబులుకా
జిక్కినిమిగడల్ఁ ఫలవిశేషములు స్మనుమున్నెమాకుఁదా
నెక్కుడుప్రేమతోడ భుజియింపఁగఁబెట్టకపుక్కిలింపు దా
చొక్కపువర్తనల్గలిగిశోభిలుపట్టపుదేవి యెప్పుడుకా 36

చ॥ ఇంక మద్దమనకారణంబువిన్నవించెన మవభరింపుము

37

ఉత్సాహ॥ బల్లిదంపు నెవ్వ నొవ్వఁబాజీయున్నయీజగం

బెల్లఁజూచి తేవఁ బ్రోవ నిందిరేశ్వరుండుదాఁ

గొల్లవాడఁ బండులుండుగుఱ్ఱముంతమావిఁమై

యుల్లసిల్లెదొల్లి యెల్లియోయనంగధాత్రికిఁ

38

గీ॥ తన్ననోహరకోటరాంతరమునందు । నత్యతాకికజీజీమహత్వమునను

బుట్టితిమిమువ్వరముకీరపుంగవులము । వాఁ యతివాఁజీయును మహాపాఁజీయనఁగ

సీ॥ అందుమహాపాఁజీయనియెడుమజ్జేన్ద్రకుఖిఖామఁజి కళాస్ఫూర్తిసొప్పి

యహారహంబు నపారబహుమానలీలతోవాగ్దేవికరపల్లవముననుండు

నాచిల్కఁగనిద్వాదశాబ్దముల్ గావచ్చె నదిగానబ్రహ్మలోకాంతరమున

కరికిన్గొనిముద్దులాడిక్రమ్మర సేగుదెంచుచున్నారమితెరువుచేరి

మరియునిటమీదమారాజమదనుపుత్రి । యమితలక్షణ లక్షణయనఁగబరఁగు

నట్టికిన్నియ కీడుజోడై నవరుని । నరసివెదకుచు నిపుండు మే మచటనచట

40

గీ॥ ఆపరాఠోహయాపరేఖావిలాస । విభ్రమంబులువద్దింప విధి కళక్య

మైన నానేర్చుగతి బురుషాగ్రగణ్య । నీకు నెఱింగింపవలసివద్దింతుఁగాత

41

చ॥ మెలత మొగంబుచందురుని మెచ్చు గుచంబులుకుండనంపుబిం

డెలకగునం ప్రతుల్ తళుకుదే తెడుకన్నులంబి త్తరంపుగ

ల్వలపారు గింద్రసీలపునశాకలవంగడమారుతీవె తేఁ

టులపరుగందపుం నెరికడుకబిగియోజగి నెన్ని గూచినక

42

గీ॥ అరుణపల్లవములఁబోలు నాపదంము । నాపదంబులఁబోలు నయ్యలకజాతఁ

మలకజాతముఁబోలు నిత్యముఖలీల । నిత్యముఖలీలబోలునన్నెలతనదంము

43

సీ॥ మరునివిల్లెక్కుడుపారయకుండగనాశాశివవిలాసస్ఫూర్తిజెందుబోనులు

పేరనంటులఁ బెచ్చ పెరుంగకుండవంచె భద్రలక్షణములఁబరఁగుతోడలు

జెలువై నకృష్ణహి తలయెత్తకుండంగనడఁచె విరాజితంబైనయారు

సొగసుమీలను ముల్లుచూపకుండహరించె ఘనరక్తిజాబహుకన్నుదోయి

యిందుకళలెల్ల గణనకు నెక్కకుండఁ బట్టె బహుళద్యుతుల్ గలఘటతలము
గండు నెమ్ముల బొడచూపకుండఁజేసె । వితతకుచిపూర్తిగల యలివేణివేణి 44

క॥ చన్నులకొకగుటియె పదా । ర్వన్నై పసిడితమ్మై మొగడవన్నెల్ గిన్నెల్
కన్నియపిఱుందునకెదురే । చెన్నగుబుదీవిగలుగు సిరులున్ గిరులున్ 45

గీ॥ అప్పతరమట యాసతోజాక్షిమధ్య మెన్న నది శుభమైతోచకున్నె పతికి
ఘనతరంబుట యాకంబుకంటిజంఘ । మెన్ననై సహ్యమై తోచకున్నె పతికి 46

చం॥ చెలిగళినీమతోడ నెనసేయగనొందువరంబై మానినీ
తిలకమునాభితో సవతుదేనుకరంబై లంతాంగికుక్షితో
లలిసొకటిడుచూపగదరంబై మదిన్ గడుసాహసించి యా
నెలతుకకానుతోసరిగ్లొంపగఁబూననుఖంబైయేరికె 47

నీ॥ తారావళులఁబట్టి తారావళులఁజేయుసత్వంబుజూపె నాసఖి నఖములు
నీరజరీబునుఁబట్టి నీరజంబుగఁజేయుసారస్వమొచె నా చానమోము
మదవారణముఁబట్టి మదవారణముఁజేయుభద్రతమొరె నాపడతినడక
యాపదాళులఁబట్టి యాపదాళులఁజేయుఘనతమఁబెనగె నా కాంతివేణి
యెక్కువలయంబులనుదమి నేవుమీర । నెక్కువ లయంబులొనరించునీక్షణములు
ప్రాణీజీవనభంగముల్ ప్రాతికూల్య । మునుప జీవనభంగముల్ పెనుచు పళులు

నీ॥ బాలపొక్కిలి కొక్కబావి వోడంటిమా యిల బరోద్ధాటనంబులఁ గృశించు
సతిమోమునకుఁ దమ్మి సరియంటిమాభువనంబులోమిగులంగ నాలియయ్యె
గొమ్మపాలిండ్లకుఁ గొండ లీడంటిమా బ్రతుకెల్ల రాకొట్టుపాలుజేసె
వెలదిచూపులకుఁ బూచిటిజోదమ్ములు సాటంటిమా విరిపోటులయ్యె
నొగి మహారామపదనిష్ఠనున్న ఘనకు । కాధికాయితనున్న కైలాఖ్యనున్నఁ
దగఁ బరాశ్రయితనున్నఁ దత్తదంగ । రూపభాగ్యంబులవి చెందనోప వెందు 49

మ॥ వనజాక్షీ తిలకంబుపొక్కిలి మహావాప్యకృతిన్ సుగ్రహిం
చిన మూలంబున నక్షయస్ఫురణచేడెన్నొందు టాశ్చర్యమే
యనఁగా నేల విశేషజాతిసమవాయుశ్రీమయంబై పథా

- జనచూడాముమృశ్చయంగమార్ద్రపమునిస్సామాన్యకూటబ్రమే 50
- చం॥ అల చెలి లంబకేశనిచయంబునులింపదరంబె యయ్యురో
విలసితముఖ్యవర్ణమునువీడనియద్దియెదానిసాటి గు
బ్బలసిరులన్నజోద్యములు భవ్యతరాగ్రతనొప్పవవియే
కొలదులు వానికింకనొనగూడునె యున్నవి యెన్నియేనియుక 51
- కం॥ ఆ న్నలుమోములదేవుం । డ న్నాతికి లేదు మధ్యమని చెప్పటకై
నున్నలిఖించినకై వడిఁ । గన్నియకునునాభి వింతకాంతులనమరుకై 52
- చం॥ లలితకటిర్ముష్యధ్వజవిలాసమహీధరనాభికందర
స్థలరుహరోమరాజినముదాత్త తమాల లతాధివాస మాం
సలకుచ చక్రదంపతులు చక్కంగఁదెచ్చుమృణాళనాళవ
ల్లలగతినొప్పక బంకజవిలోచనబాహువు లింపునింపుచుకై 53
- చం॥ అలకటి కప్పఁగొప్పఘనహేటకవారిదఘోటకాశ్రముల్
కళుకులుదేరఁజెక్కు సరిగదైలునిద్రపు వెన్ను నెత్తపుం
బలకయు నయ్యెఁ గల్గి యలప్రాయపుఁగ్రోవ్విరితోటలోన వ
ర్తిలురతికాంతకుకై మొగలిరేకుటారిమిటారిరౌతుకుకై 54
- మ॥ అల పుష్పంబులుజెందెఁ బొందుపడ నయ్యుజ్జాక్షిహాసాంకురా
త్యలఘుశ్రీలకుఁదక్కువై మిగుల నూనాంకంబుఁ దత్కాంతికా
తుల జన్నంబులుపెక్కునేయఁ బ్రసన్నాఖ్యం దానఁ జొక్కంపుఁ జా
యలుగల్గకై సుమనంజ్ఞ నంత సుమనఃఖ్యాతికై న్నుచిత్తస్థితికై 55
- తే॥గీ॥ అట్టికన్యాలలామంబు నంబుజాక్షుఁ నీవెవరియింపఁదగుదువు నిక్క మింక
దేవ దేవరనామంబు దెలియనలయు । నన్న నెరిగించె శ్రీకృష్ణుడనుచు నొకతె
- వ॥ ఆంతనక్కిరసార్వభౌమంబు పుణ్యపునరభివందనంబులాచరించి 57
- సీ॥ మంగళంతే ౭భిలాష్నయకాఖాశిఖా పల్లవాంతదివ్యభవ్యచరణ
మంగళంతే రమామానినీకుచకై లనీలాంబుదీభవన్నిర్మలాంగ

మంగళంతే నాభిమహితసరస్థపంకేరుహకర్నికీకృతవిరించ
మంగళంతే లంఘితామరసనివ్యందమరందద్భగీరధనందసీక
మంగళంతే లక్షిభావసంప్రాప్తయామి । నీశదినకర తౌల్యపరిక్షమాణ
హస్తగతకీర్తితేజఃప్రశస్తదీప్త । శంఖచక్రాభరణ దేవసార్వభౌమ

58

చక్రబంధము

శా॥ సత్యాభాతనవేందుమాళిరచితా సంఖ్యాప్రకారస్తనా
నత్యేష్యన్పుభకరామ్రభాసరతతన్మాకన్యకాకృష్టే
రత్యేకార్ద్రకటాక్షవక్షిరధశై త్రావిశ్వభూతిభ్రువా
వాత్యాభూసలిలానలాంబరమయీ వాహరథీరోత్సవా

59

పుష్పబంధము

సగ్ధర॥ రామాకామా రమాసంశ్రయ నయజయసంగ్రామసీమప్రమత్తా
ధామాక్షామార్యమాభూధరవరభరణా దారితారిస్వరిభ్య
స్థేమాసామాగమానందితహతవితతాశ్రీకలాకత్రికప్ర
క్రామా త్యామబ్జమాలాక్రమవిమలమహాకాయ గేయప్రయత్నా

60

ప॥ అని త్తించి

61

ఉ॥ నీకునభీష్టమేని రమణీయగుణకోదయ భవ్యనవ్యలీ
లా కలితాయతాక్షి యలలక్షణానా గలకొమ్మ సమ్మతో
ద్రేకమెలర్పగ్గ నినువరింపగఁజేయుదు రాయబారిని
యో కమలేశసీ పదమహాత్మలదాస్యమె యోగ్యకమాటచేక

62

ప॥ అని సంతోకరణంబుగా నక్కిరసార్వభౌమంబు సర్వంబు విన్నవించిన వి
స్మితస్మితవదనం దై యవ్వలవీవిభుండు

63

శా॥ రామాకోమలరామణీయక కథాప్రారంభముల్ నిర్జరాం
ధోమాధుర్యధురీణముల్ మొదల సంస్తుత్య త్వదియాచ్చ వా
చా మార్గంబున నిర్గమించిన విశేషసూక్తితో నవ్వి యె
కామాశ్వాన్వయ భూరిభూరితర సౌగంధ్యస్థి లిక్ బొల్పజే

కం॥ నీ వప్రాశ్నితపూర్వము । గా వెలఁది నినుకొ వరింపఁగాఁజేయుదు నే
వేవేగననుచుఁబలుక్కుట । భూవినుతా కొంగుముడియ పోలుఁ దలంపక 65

సీ॥ అఖిలవత్సరములు నంబుజాక్షి వియోగులకు విలంబు లోగుణసముద్ర
యుభయాయనములు కాంతోరుదుర్విభులకు నుత్తరంబులు పిచిత్రోజ్వలాంగ
ముతువులన్నియు సుందరీదూచులకు శరర్తులు కీరవంశ పావోధిచంద్ర
శకలమాసములు యోషారి క్తజనులకు జ్యేష్ఠంబు లమలభూయిష్టచరిత.
వక్షసులు రెండు బహుళముల్ ప్రాజ్ఞుతిలక । తిథులశేషము దశములు ద్విక్తతేజ
వారములు సర్వమును గురువారములు వ్ర । నూనశరహయప్రియవధూశూన్యలకును

చం॥ అలిఁచయూరురంభల భుజాంచితకాఖల నాభిదీర్ఘి కణ్
బలితపుగబ్బిగుబ్బు పుపుబంతులఁ జెల్వగునవ్వునె పైలక
గళకులుగుల్కుపల్కునునుగప్రపుఁబలుక్కుల మోవిపానకం
బులఁ దనివదికా కెటులుపుచ్చెద నిట్టివియోగతాపముక 67

కం॥ అదికాక యింకనే నా । మదనునితరితీపులకునుమార్పడలే నో
వృద్ధువృద్ధయ తక్కుధాకర । వదనకఘటియింపజేయవలయుక వేగక 68

కం॥ వలవదు తెలుసుఁగ విద్య । తుక్కులతిలకమ నీకుఁ గార్యగురుతరసరణుల్
తళతళమను రెక్కలఁగో । వెలసినఘగపతికిఁ దగటి వీ వనవలెనే 69

వ॥ అని యనురాగవ్యంజకంబుగాఁ బల్కిన నవ్వుడు 70

చం॥ లలనకుచంబు లిట్లుకరలభ్యములయ్యెడునీకునంచు న
చ్చిలుక బరేడు దీ వెనలుచేసియొసుగ సురారిహరికిక
జలరుహగర్భ లోకపదసంగతిరాఁ దన కింద్రుఁడేర్చి ను
బళముగగట్టునందనజభవ్యఫలంబులు రెండు మెండుగక 71

వ॥ ఇట్లునుమర్పించి దేవా వాచాడంబరవిలంబంబు లింక సుచితంబులుగావు గా
వున వెడలెద నాజ్ఞాపింపుమని యక్కిరసార్వ భౌమంబువునరభివందనంబొనరించి సా
నుజులై రత్నగోపురనగరాభిముఖ్యంబునక జనియె నంతనిచ్చట 72

సీ॥ చిన్నటనాడు కాల్చిచ్చు జేజాట్టగావీల్చినలింకముల్ బెళుకవయ్యె
నల నాడు నుడిగాలి నలయించిపాలియంగఁ జదుపుజంఝూటముల్ సాగవయ్యె
బోనాడు రాముడై బూతంపుఁజిల్లులఁగొట్టినబడబడల్ గట్టువడియె
మునుపు గజేంద్రుఁబట్టినకోల్ మొసలిఁబోవనడచుహళాహా ల్ నడువవయ్యె
నపుడుతను సేచునున విరహాగ్నియందు । మలయపవనునియందు రాచిలుకలందు
మరు సిడమునందు మద్రహూవరకులొ త్రమాత్మజాయ న్నచిత్తుడై నట్టిహారికి 73

చ॥ కమఠకిటిక్కి తీశ కులఖండన వామనజన్మ వాసనా
క్రమమున సంకుచన్న ఖిల గాయను జీరుగ రాతలంబుని
త్యముమరిరాజనంగలఁగఁ దద్దయుమానముదాల్చు రుక్మిణీ
రమణుడుపంచసాయక రాంబుల రాహతి పాతితాత్పుడై 74

క॥ నీలాంగుడుకువన్మిత బాలాజును నేక్షణములు భావించుకొనుకొ
నాశీకాన్త్యిండుచిత్తము । నేలకుగోలకును దెచ్చు నేర్పరిగాడే 75

ప॥ అంతఃపదంత్యపురకాంతావర్గంబును స్వాతిశయితరూపరేఖాసంపన్నసవ
త్నీసమాగమనహితభూతనిజపాండిత్య ప్రపంచయైనదుక్కిణి నుద్దేశించి 76

సీ॥ తననఖిలవకరంబు తనకె వాడితనంబుచూపెఁగాయని సత్య మోపియాడె
తన్నుఁగట్టఁగఁద్రాళ్లు తానె తెచ్చునటంచు నతిని నారతఁబల్కె నానుదంత
ని ప్పనియెడిమాత్రనే నోరుపొక్కునాయని చెప్పెఁగాఁబోలుననియె భద్ర
మంచిమాటల నాటమాని యోడించుకోవలసెఁగాయనె జాంబవ త్తమాజ
చేయునవియుక గతజలసేతుబంధ । మిత్రములటంచుబల్కెన మ్మిత్రవింద
యనఁగ నేటికి దైవమన్యత్రచింత । యే త్తనుచుఁబల్కియూరా ర్చనినతమాజ 77

ప॥ అస్వపమాధవుండు శుకపికనికరకొలహలభీకరంబయిన యవ్వనంబువెడ
లి నిజమందిరంబుంబ్రవేశించి సముల్లసితపల్లవతల్లజవేల్లితానల్పప్రదేశంబున నెమ్మొను
వాల్చి యక్కిరకులభురంధరుపునరాగమనంబుననిరీక్షించుచుండె నొక్కభంగి నంతని
క్కడ

సీ॥ వరపచేళిమ ఫలాస్వాదనలీలతో బెలిదంపుఁడవులు వెడలివెడలి

శతవీర్రఘ్నుమఘ్నుమాంచిత జలకేళితో గాటంపుంగయ్యలు దాఁటిదాఁటి
రంగత్సముత్తుంగ శృంగవిశ్రాంతితో మెండైనకొండల మించిమించి
త్రత్రత్సవన్తు సందర్శనఖేలతోఁ గడుపెద్దపల్లెలుగటచిగడచి
హర్యగతగాత్ర గీతభేదాభ్యుదీత । ఘనఘనాఘననృత్య దగారబద్ధి
రుతసముత్కృప్త్యుచంతికాపూర్ణధాహిబంధయగునాత్మపురిజేరెఁబతగమాళి 79

తే॥ రత్నగోపురమారీతి రాజశుకము । చేరి హర్షంబుతో బృహత్సేనునతని
దేవింగనిమొక్కిపుత్రపుత్రీగణంబు । నుచితవైఖరి మిగులబహూకరించి 80

కా॥ అంతఃవారికిబ్రహ్మలోకమున నిత్యంబుంబ్రిన ద్విల్లువు
తైంతంబంతయు బూసగుచ్చగతినభ్యంసద్వచన్ముద్రితో
సెంతేనింతగఁజెప్పి యిచ్చెమరి మాసీంద్రాదిధార్యంబు ల
కాంతాక్లాంతసుగంధసాంద్రములు భాషాదేవినిర్మాల్మముల్ 81

ప॥ మరియు నక్కిరసార్వభౌమంబు మజ్జన భోజనాద్యుపచారంబుల విశ్రామిం
చి నుఖంబుండ లక్షణాకన్యయే తెంచియిటనియె 82

కం॥ ఓయీ రామన కృష్ణుర । వే యిటకేతెంతుననుచు మెడలియు నిట్లు ల
త్యాయతమగునాలస్యము । జేయ నిమిత్తంబునామఁ జెపుమాయనినె 83

చ॥ వినిశుకరాజ మమృతమపవేళికియిట్లనిచెప్పె వేగఁ ద
ద్ధనవధపద్ధతికొవెడలి కృష్ణురమేమిటురాగ నేత్రముల్
దనివివసించు దత్ప్రతిఫలత్సరలోకమనంగ నంబుధినికొ
గనఁదగెనొక్కపట్టణ మఖండితమండితభర్తవార్ధ్యమై 84

ప॥ మరియును 85

సీ॥ స్ఫారహీరమసారసారవారాభినిర్మితసాలరేఖకు మెచ్చిమెచ్చి
యంబరసరిదంబచంబికేతుకదంబకాంబశాద్రితకు లో నలరియలరి
హాటక ఖేటకవ్యాప్తనాటకకూటవైచిత్రీ కాదల యుఁచియుఁచి
రంగదంగణనటత్తుంగతరంగవిస్ఫురితమూర్తికి మదిఁజొక్కిచొక్కి

వెడలఁజాలక య మ్మేటిసిటిలోన । గాటమైయొప్పు నొకపూవునోటనున్న
పొన్నపైవ్రాలి విశ్రమింపుచును గంటి । మవ్వడటక్రింద నొకపూవునప్పరంబు

ప॥ అందు

87

సీ॥ ఘుమఘుమల్ దిలకించు గు త్తంపునెగ చుట్టు బొండుమల్లియపువ్వుగండవాని
నడుమగ మ్మరేఖయిడిన క్రొన్నెలనామ మలతినామోమున నలరెవాని
నిద్దంపునుప్పోనిడుదయంటులఁ దేరుతెళతళల్ చెక్కులఁ దనరువాని
బంగారుచాయచే బొంగారుపచ్చని జిలుగురుప్పటముపై జెలగువాని
యలుత గుఱు తైన పతక మల్లాడువాని బలచనలఁదినసిరిగండ మలరువాని
జేడియలతోడజూదంబు లాడువానిఁ గాంత కన్నులుచల్లఁగాఁగంటినొకని 88

సీ॥ అతనికన్నులచెన్ను లంబుజంబులకెల్లదిట్టలైచక్కట్టు దిద్దునమ్మ
యతనిచేతులరీతు లభినవామర్త్య మహీజశాఖల నేర మెన్నునమ్మ
యతనిగోరులతీరు లమలకైరవ పలాశావళిఁదూలఁ బోనాడునమ్మ
యతనిమాటలతేట లతిసుధాధారల ధట్టిఁచిమిగులఁ జీకొట్టునమ్మ
యతనిచెక్కులకెక్కు లున్నతివహించు । మించుటద్దంపుజిగి నీనడించునమ్మ
యతనితళుకుల బెత్తుకు లత్యలఘునీల । పాళికల నెంతయును సిగ్గుపరచునమ్మ

మ॥ బిగువుంజన్నులుగాంచిమాను నల జంబీరంబు బీరంబుఁ గ్రొం
జిగిమోముల్లనిసిగ్గునకావదలు రాజీవంబు జీవంబు విం
తగ భూరేఖలుజూచిభీతిలును గోదండంబుదండంబు త
జ్జగతిమోహనుమ్రాలనున్నచెలులం జర్చింపఁగాశక్యమే 90

చ॥ వినుమతడెంతజాణయొ యవేద్యమదీరితజాలిభాష నె
మ్మనముఁజక్కఁగాఁదెలిసి మమ్ముననీతివినీతివాక్యముల్
దనరఁగఁబల్కరించె బ్రమదంబున నేనునువారిచెంత యం
దొనరుప్రవాళపీఠమున నుండి సుబోధమనువ్యభాషలకా 96

సీ॥ మొదలజెప్పితిని నామూలచూడముగ మచ్చారుకులస్వామి పౌరుషములు
అటమీద సరహస్యమైయొప్పుదెలిపితిఁ గలితయాతాయాత కార్యసరణు

లుతఁబ్రసంగత నతిసుబోధముగ నుపన్యసించితి శాస్త్రభంగులెల్లఁ
దదనంతరమున నెంతయు నవిశేషంబుగాజూపితిని గానకౌశలంబు
మరియు బ్రహ్మదిలోకసామ్రాజ్యవర్త । మానమెంతయుఁ గరతలామలకముగను
విన్నవించితిఁ బ్రమదమావిర్భవించు । నాజగన్మోహనునితోడ నంబుజాక్షి 92

ఉ॥ అక్కజమైనచక్కదన మరయవేలుపురాచబిడ్డకుక
జక్కెరమెక్కుజక్కిగలబాణమదండ్రయితండు కందులే
దొక్కటివితదానకళయొప్పున నత్తెరగంటియిగికి
జొక్కపులేడితేరుగలకూరుని చూలికి దాత మానినీ

ప॥ పెండియు

94

క॥ పురుష్పండాతండు కృష్ణండు పురమదిద్వారకయటంచుఁ బానగఁగఁ నొకత
త్పరిచారిణివలనంగడు । నెరిగిమహానందభరితహృదయతనుంటికి 95

ప॥ అదియునుంగాక మున్ను పెద్దలవలనఁ దత్స్వరూపస్వభావంబులువినియుం
డుదు నతండు . లీలామానుష్పండుగు శ్రీవల్లభుండుగాని సామాన్యండుగాడు మరి
యును 96

ఉ॥ అతఁడు నిన్వరించుటకునర్హుండుగాదలపోసి నీ మనో
జ్ఞతతరూపరేఖలపు డన్నియుఁ జెప్పకజెప్పినట్లు నే
జాతురితోనచింపఁ గడుసంతసమంది నిజాంబుజాననా
జ్ఞాతముఖానురాగమున ఛన్నముఁజేసెను దత్త్రమోదముక్ 97

సీ॥ చక్రపక్షోజ నీచన్నులు సఫలమూర్తలటంచుఁబొగడంగ దొరయునమ్మ
వారిజాతాక్షి నీవాల్గిన్ను లతనులక్షణములంచునుతింపఁ జాలునమ్మ
కాండోసనఘ్రాయుగళ నీడుబామలు రేఖాకాలంబనఁ గీర్తిగాంచునమ్మ
కరభోరుయుగళ నీకలికిలేదొడలు భద్రకరంబులన నుచితంబులమ్మ
కంతుజక్కదనంబు జయంతుసాగను । నలవసంతునివితయొయారి పంతు
కన్నళువునేయు నారాయపన్నె కాని । బిగువుకాగిలి నీకులభించెనేని 98

తే॥ తగినమగవానికాగిటఁ దనరగల్గు | నలిచికురయకావనంబది యోవనంబు
తగినమగవానికాగిటఁ దనరలేని | యలిచికురయకావనంబది యో వనంబు॥

99

ప॥ అని యక్కిరరాజంబు యావదర్థబోధనవై శబ్దవృద్ధ్యంబులును ననేకాభి
ప్రాయసందర్భగర్భంబులును బ్రేమప్రసంగమానకాశలపేశలంబులును నుధామాధుర్యం
బులును దయారసావగాహనమోహనంబులును నైవవాక్యంబు లపరిమితంబుగాఁజల్కి
నఁ దత్సమయంబున.

100

కవిరాజవిరాజితము.

పరపరిచారక సంస్కృతితారక హంభితపురక హేమమయాం
బరపదభారక ధీరచకోరకమండలతారకనాథ సువి
ప్రసవికారక వేదవిదూరక శాస్త్రవిదారక శుభ్రగరు
త్సరసింహకోరక సింహాకికోరక సౌఖ్యవవారకచారుణకా

101

గద్య.

ఇది శ్రీమద్రామానుజభాగినేయకులసార్వభౌమ శ్రీమన్నల్లనాచార్యపరిచర్య.
భుర్య చెన్నకేశవాచార్యపుత్ర తిరుమలాచార్యపౌత్ర గౌతమ
గోత్ర సింహాద్రివెంకటనామధేయ ప్రణీతంబైన
మహాప్రబంధ చమత్కారమంజరీ
కోరకాయితరంగ ద్వితీయా
శ్వాసము.

చ మ త్క ర మ ం జ రి .

—:[0]:—

తృ తీ యా శ్వా స ము .

కం॥ శ్రీనిలయపాద భక్త స॥ మానాథికవహితమోక్షమంత్రీకృత ని
త్యానందాహవశుభ రా । మానుజనిజనామధేయ యతికులతిలకా॥ 1

ప॥ ఆవధరింపుము. 2

ఉ॥ ఆవనితాళిరోమణీయు హర్ష మిగుర్వంగబల్కెఁజిల్కతో
నీవటకేగువెన్నె దర్శనములో గొలువంగ దంతపుం
జావడివొడఁ గుందనపుజంత్రముమీటఁ దదీయతాళి
తొవిధి కాడిన ట్టెడముకన్న దరంబలుమారు నంతటకా. 3

సీ॥ వాతపోతక సమాధూతపింగళజటారఘాటసాదామిసీసముదయంబు
రమణీయతర రమారమణీరమారమణాసుభవాశ్రు పయశకణములు
గతిరణద్వల్లకీకాండసంఘటితాభిరామ కోమలకృష్ణనామదర్శ
భండనాఖండితతాండవోచిత చామరాంకమిళద్బలాకానళియును
'మెండొకొనిమింటదుగ్ధాబ్ధిదండనుండి । నీరదముబోలెఁజనుదెంచె నారదుండు
బహుళతనుకాంతినిర్జిత పారదుండు । సకలవేదాంతవిద్యా వికారదుండు. 4

కం॥ పచ్చిననంజలియిడినే । నిచ్చినయర్హ్యదికమున కెంతయుమధిలా
మెచ్చి వరుఁడెవ్వఁడనుచుకా । దెచ్చిప్రసంగంబుఁ జిత్తఘ్నానిట్లనియెకా. 5

కం॥ ఓకాత ద్వారవతిలాః । శ్రీకృష్ణుండనంగఁ బురుషసింహండుగలం
డాకారవిజితమకర ప । తాకుండువిభవానమిత శతశ్రతుఁడెన్నకా 6

చం॥ అతనివరింప తేనిజలజానన నీ యకలంకవిభ్రమా
న్వితమగురూప మధ్విబ్రభవించినవర్ష మురీతినిష్ఫలం
బతనివరించి తేని జలజానన నీ యకలంకవిభ్రమా
న్వితమగురూప మించునజనించుఘటంబయ్యెప్పు నెప్పుడున్

7

తే॥ శుద్ధవిజ్ఞానయోగదత్తులముగాన । మాకెరుంగనియదిలేదులోకములను
ధరణీలోక గృష్ణుడేసికుండగినమగఁడు । పడుచుండినమ్ము మాతండ్రిబ్రహ్మాయాన

చం॥ కమలదళాక్షి కృష్ణులిగికాఁగిటఁజేరఁగఁగల్గుచున్క సాం
తముగగ్రహించియిద్ది వివిధంబుగఁబాడుచుఁబ్రొద్దుబుచ్చుమం
చమరఁగవ్రాసియిచ్చెను దదంకననయలితాత్మవాక్కుదం
బమునఁజెలంగుగీతయు ప్రబంధమునుం గరుకానమగ్రితన్

10

ప॥ ఇ ట్లనేకవిధంబులనాదరించి యమ్మునిపుంగపుండంబేహితండుయ్యెనేనును
దద్వాన్యంబులువిశ్వసించికృష్ణయికవరణాలసమానమైనై భవదాగమనంబు నిరీక్షింపుచుం
డనీవును సేగుదెంచి తదీయపాఠగ్రహణంబై బోధించితివి

11

కం॥ మేలిది రోగియు వెజ్జాను । బాలేశోరినవిధంబుపాటిల్లుచు నీ
వేశకుచండాక్కటియై - చాలమనోమోదనంబుసాగించె జామీ

12

ప॥ అనిన విని యక్కిరంబభినం దించి

13

కం॥ ఈతరినినిట్టికార్యము । భూతలపతికెరుంగఁజెప్పఁబోవలయును “మనః
పూతంసమాచరే” త్తన । నోతరుణీ వినవెవార్త యుర్విస్థలిలాన్

14

కం॥ అనిమరియు రాజపాతికె । జనితద్వైతైతమెల్లసరసోత్పలచే
వినుపింపనిట్లు నేఁజె । ప్పనిపనిఁజేసితివటన్నఁ బరమప్రీతిన్

15

కం॥ గణనాగోచరసముచిత । ఘణనాకార్యంబుఁజెప్పఁ బట్టుదునీకున్
ముణిజాతికిఁగాక నభో । ముణికిమెరుంగిడఁగవలెనె మదిసూహింపన్

16

ప॥ అనిమరియు.

17

తే॥ దండియగువిల్లుమత్స్యయంత్రమును బెట్టి । యిద్దిమోపెట్టి యీయంత్రమెవ్వఁడని

సేయువానికి నావుత్రినిస్తుననుచు । నట్టెచాటిం చెట్టెనొక్కటకునిననియు గు 16

స॥ అంతసత్తుడు సేయుకృష్ణగమనోపాయంబునకు నానందించియననినొచ్చిని

తే॥ మగుడ నేతెంచునక్కీరమాళిబల్కె । బంచముఖమధ్య కొంచక నంచిత్ర
నంచ యువకఃపంచయపంచవిభి । పంచవిభిదళన్ననకపద్మయగుచు 20

స॥ రామన్న యిట్టిపిరాళితాళగళాల సొబగుచెల్లెలిచేమఁజూచువోయి
రామన్న చూచి తిగముగాఁబుధస్యశీఘ్రంబన్న వార్తలొ గాంచవోయి
రామన్న కాంచి ద్వానివతీపురంబున కతివేగకాలివై యరుగవోయి .
రామన్న యరిగినిర్దనతలంబై నట్టియనసంబొక్కటి యగుయవోయి
యరసి రామన్న యిట్టివృత్తంతమెల్ల । జెవికినింపుగరమణుతోఁజెప్పవోయి
చెప్పి రామన్న యచ్చె లిజీవితంబు । నీదుపైనున్నదనుచు వర్ణింపవోయి 21

తే॥ నుడితోత్తమ కుకసార్యభామ యేను నచనరచనలు బోధింపవలదునీకు
వోడ నే మించినహాజమాధురులునించు । నింనుమొక్కకుం దాకెత్తిపెంచువలెనె 22

తే॥ పూసుకార్యము సఖిఖగం బైననుమి । నిశ్చియాలస్యమొనరింపనితిగాగు
బంతియొగవైచి నెరినప్పకాడియగునె । యెఁటఁబ్రాల్కి ముగ్గుట కేగదగునె 23

స॥ అనినవినియక్కీరంబునగ్గంబు నెరింగించి ద్వానికాళి ముఖంబుగఁ జనియె
నంతనిక్కడ 24

చ॥ తొలఁగనివేష్కె బద్ధిమలతో నెతులన్ విహరించినట్టి వే
రలయికుడిగ నట్టిని సమాస్రకరుండు తటాలనన్ సవా
త్యలముతఁగుంకె నెంతయుఁదప్పిబహిష్టమైనదాహభా
నలమనితోఁచలొకి నయనంబులకున్ నెగసం బపుంబముల్ 25

తే॥ ఆనందబంత వితరణియై సమృద్ధి । తమమునై యొప్పి విహితభాక్రమతనుండ
నికవళాన్మూర్తి యంతయుఁ జగవుకొనుచు । నెనఁగున్విజృంభణంబున శేగుగంబెల్ల

మ॥ చెల్లువైయంబుధిఁగూల పోళియలయిం చెంగొమ్మతాపాగ్నిభా
దులకుంబట్టెగవచ్చెనంజయనునత్తిరంపునొర్రంబు త

స్త్రీశబ్దాల్కాన్యతనూమమెచ్చెనుడుయుద్ధాంతాశ్విః పద్ధాటికా
పలనల్ మాన శశాంకుడై యెదుట నే కన్నకై నఃకుర్వజుడు

27

ఉ॥ ఉదయగిరిం ద్రీ గుర్గముననుండి మహాస్థితచక్రీశ్చ నె
వ్వుదినిడిరాగల్ దానకసమాజము మీరగ రాజుఁగాంచి
వైకుట విశిష్టతంగువలయేశ్వరవర్గము నీలవస్త్రముల్
పడపడి చించివై చుగతిఁ బాయలుపాసెఁ దమినిసంఘముల్

28

ఉ॥ ఆయతే ఫేనపుంజపననాంచలమెత్తి మహాస్థి బాహులక్
గాయజాగూడిపాంథులను గాసిలఁజేయుటనీతిగాదు రా
రా యుటుబోకి శీతలఁ రాయని కూయిడుదీతి సంతయుల
ప్రాయుచు బొంగెనంతట నముగ్ధుఁడ ముద్దితవారిపూరుడై
ప॥ ఆత

29

30

క॥ వెన్నెలనదాఁ కెనుగతి । నున్నదియని నన్ను తింపనొగింప విలెననక
గన్నియెడెన్నగుమన్నను । వెన్నెలనదాఁ కెనపుడువిన్ను దనమునక

31

ప॥ అప్పుడు పరివారినితాపము విన్నవై నిర్దయముడై పరితపింపజేయు
జంబునివేడు పలుకు

32

సీ॥ తూనిభువనరాజిలాన శ్రీరామానుజాశ్వి నన్ను తింబొందినవతిరంచి
సుప్తరామరులరచ్చుచేదంగ విమలస్వరూపకాదానగూర్చిజూరి
చక్రాక్షి పినుబొసననించి యెంతయు పరిమలక ముచుల్ కన్కడచేసి
మగఁటిమి నాశంకల్ గురుకోటిరక్షితులు నిశామాత్రంగ్రంగుగనొనర్చి
యాదరింపును నాల్గ్లపాదామృతమునఁ । పవిత్రతేవులప్రచురిసంతాపముడంచి
యలరేతివియంనునార్యాభియభినుతింపె । నేవ్లగొను గమాని రాజుఁజేరియపుడుతిరి

ప॥ అంతలక్షణాకన్యయిట్లనియె

34

ప॥ భగవాంక ద్విజరాజనామమున కెత్తిలగుమనఁ పల్కెఁగా
నింతికోమించియు సుత్యప్రియుడెనక నిత్యంబు రాజీనసం
పారణంబుక్రొజాలముల్ సానిపి నేయంబూను నీచుక్రొజా
తిరుణినికి సంతశేసిన దియాదాక్షిణ్యముల్ గల్గినే

35

చం॥ చెలులను తెప్పలక విరహసింఘువులీం దెడుమమ్ముబోటులక
జలమునమిగ్గుతోయనిశినంభవు వీనిని జూచి పద్మజం
డలికచలార యాహిమకరాఖ్య తగక నుకరోహియన్న మేల్
తలపునఁబెట్టె నట్టివయతత్వవివేకి మేలుగావుతక

38

తే॥ వేమరొడ్రుజై వప్రభీయతే॥య । టన్నది నిజంబు రాత్రి మహాబలమున
బలియొడై పాంధజాతరూపముహరించి । శ్వేతకరుడయ్యె నీయంబుజాతవైరి

ప॥ ఇట్లు శోభింపబులునయ్యుంబిందాక్షి యిందునిదనసందర్శంబు లానరింపుచు
దన్నిశోపద్రవంబుగడుపుచుండెనంత

38

కా॥ జోక వీడ్చిచిచ్చరేం నెనుజూమి శుభ్రాంకుబింబప్రభో
తేస్కంబుల్ దరిగెక జూమి కడకువచ్చెక జమ్మి యిరేయి చిం
తాకాలుప్యములేలబాటనుదిలోధైర్యంబవార్వంబుగా
గోకోయకగతిఁ గుక్కుటంబులఁచెక గోకోవిరాచార్చటిక

39

నీ॥ కంముదిసవల్లికాసమితిజోకొట్టు తలఁగుజుక్కువలసంధానకర్త
నెత్తమ్మికల్మికన్నియకువేమకకాండు రతినాధజనకుని రచ్చగదై
చుద్రొక పాయికంచంబులోపలిరాయి కాశికావలికిఁగన్మృసిగంత
సంతమనములకుచ్చాటనమం త్రంబు భువనంబువారియొప్పొగుగన్న
జారిణుకాలినకెల జనగజాక్షి । పుటసమీక్షణములపాలిపుణ్యతీర్థ
మరుణుండందయిఁచెనరుణాత్ర్యకిరణుండగుచు । బూర్వబూధర శేఖరాభోగమునను

చం॥ ప్రేమమనమిత్రమండల మఖండితపండితధామభూమచే
గొమరువహించె బూర్వగిరికూటమఘోన్నతపీఠవాసియై
యనురకలాధినాధసముదంచితపట్టణసౌధపాలిపై
నమరెడువంధనంపుగడియారపుగంటయనంగ సంతయుక

41

ప॥ అంతసంతాపమార్ప నీడయగ నొక్కప్రాడ పెద్దయొబ్రోద్దు పరితపించిన
యమ్ముద్దియకుఁ జంద్రాస్తమయమహాసంతోష వార్తవిన్నవించిన దదాలింగనంబుపా
రితోషికంబుగాలభించి నమ్మికతో నంతనంతాపురంబు వెడలఁచోతెంచి చెంగట సెసంగు
నభ్రంగకురం గాంఠమణివేదితోత్సంగంబున నభివసించుజేసి మరియను.

42

చ॥ మగుడక యశ్రుపూరముఖమజ్జనమాఁగి మగంధవారిచే
మగువయొకర్తైనర్చి ముఖమార్జనముకొ ముడిగట్టియొక్కటకొ
మొగమున వ్రేలుముంగురులు మొల్లపుభూట్టెడలించియితికికొ
భిగభిగలీనుబొట్టొకతెదిదై బలీయనఁ బచ్చికఘ్రికొ

43

ప॥ అప్పుడు

44

సీ॥ కొమ్మపల్కెందు వలయుంబులుగొమ్మంచు నెదయందువలయమ్ములిడియెమరుఁడు
నీలోర్చికలుచాలఁగీలిం చెదుమరుండుకంటను నీలోర్చికలుఘటించె
వలదుముక్తాహారకలన నాలుకనె యంగజుండు ముక్తాహారకలనగూర్చె
నందియలననర్హమె మన్మథుఁడువెన్నునందె తా నందియలనఁదార్చె
వింతసింగారమివ్వడోపెదినాకు । గలిగెనిచ నీవు నేయుసింగారమెపుడు
నున్నదియెకా దెయనుచునక్కన్నె చెలులఁ । గ్రమ్మఱింపుచు ధైర్యంబు గ్రమ్మరించు

సీ॥ గందమా యిట్టిలాగందమా యిత్తరిగందమా యిది యంగకములనలఁద
వీడెమా యాప్రేమవీడెమానిని మాన వీడెమన్నధవేధ కెన్ననొకటి
కష్టరమా మూర్ఛగప్పరమాజాని గప్పరమానంగఁగల్గదమక
దండలాడఁగదీరదండలా యివి మానదండలాంధనములై మెండుకొనియె
ననుచుఁ గడునున్నరని విడయడరసూర్వి । యువిదకన్నీరుగ్రుక్కుండన్న పచరించు
దిట్టచెలులెల్ల మగనిపైనొట్టువెట్ట । గడగడవడంకి యిసుమంతగడువలేక

46

ప॥ ఇవిధంబున మన్మథవేదనంగృహింపుచు నొక్కనాఁడు

47

తే॥ బోటులనొకింతతమఁబాసిపోనికూర్చి । బోటులమొఱంగి తొకతొకఁబొక్కిపడెడు
నొంటి వలరాచకింకనునొర్వలేక । నొంటిఁజని మదిసాహసంబూనిపూని

48

మ॥ చెలి యారామముఁజేరి ప్రార్థుగడుపంజింతించి కంసారిపైఁ .
గలిగితంబులుపాడఁ జాగియపుడుం గన్నీటిమున్నీటిలో
బలవంతంబగువీణకాయలపనకొ బైఁదేలఁబుష్పేచ్చ శా
ఖల మున్నెక్కుప్రియాళిఁ దా దిగిచె దీర్ఘస్వాత్తరీయంబునకొ

49

ప॥ అంత

50

తే॥ నెచ్చెలులుగొంద యరిసి యన్నింట నింట । బాలఁగానక విద్రుమపంజరమున

నున్ననున్ననిజగిచిల్కివిన్నపించు । వలన వలనంది యటఁబోయి వనితఁగాంచి 51

సీ॥ పంచబాణఁడుమండిపడు జందురుఁడు చాలహేచ్చితండ్రికిఁ బోటుదెచ్చు నెవుడు
క్షురకంబుఁ జైత్రుఁడేమఱఁడు గండపుఁగొండఁగాలి విగ్రహబద్ధకంఠణుండు
కోయిలలో పంచమగుణమువీడవు మూకఁగూడి చిల్కులు పండ్లుగొఱుకుచుండు
నశీసమాహమ్ము రంధ్రాన్వేషణముసేయుఁ బేర్చి యీవనవాటి పెచ్చుపెరుగు
నింజఱికి నిట్లు నీమర్మమెఱుకపడఁగఁ । దొడరి బయలేలవెల్లితో తోంగియున్న
సుంకరీ ! తలమాటకుసుంకమెంత । యనుట యిటవ్వు చెలి మోసమగుఁ గడవ్వు

ఉ॥ ఈతటి నీదు ముక్కుమొగమింతయుఁజూడక గంధబుధురం
బైతెగి యేఁచుఁజంఘము లంబుజముల్ తమి నుబ్బు శుత్పల
వ్రాత మెదిర్చి పేర్చుఁ బెనువంతలు నీకనుఁగాయకే మహా
త్పత్రుఁడెట్లు నల్లుఁజెలి! తధ్యము నీతలఁ జూపకెంతయుఁ 53

క॥ ఇచ్చటవృదువినఖండము । లిచ్చటఁదిననంచగమికి నిది సమదంబా
ముచ్చటయంతయు నేలా । ముచ్చట విరహిణులమానమున కోతర్కన్య! 54

క॥ అల మధుపాదులదోసమె । తలకోసునుమనోగణంబు దానికి నిచటఁ
వలదుపద సాధురేగినఁ । దలపాలమున నుండరాదు తామరసాక్షి! 55

ప॥ అనియిట్లుదూరిన బెట్టిదంబగునిట్టూర్పుగుడించి 66

క॥ మాటకుమాటకుసంతత । మాటకుఁబెట్టుదురుసకియ అని మిమువిడి యా
పాటలనురభితివనిఁబతి । పాటలఁ ప్రొద్దుచ్చఁజెందఁబడెఁ జెలలారా! 57

ప॥ అనిపల్కి వారితోడఁగూడుకొని 58

సీ॥ అంకజోర్నిష్ఠలత్నంకజోల్కరములు తేటిచూచి మొగంబుఁ దిప్పితిప్పి
సవలయక్రమచలతుల్యవలయాచ్చచ్చద్రీఁ గాంచి క స్నేఱ్ఱజేసిచేసి
కంపకాంతనవీనచంపకార్ద్రశనూనవిఘరముల్ గని ముక్కువిఱిచివిఱిచి
పుల్లవాతోద్ధాతపల్లవాటోపముల్ వివరించి మిగులఁ జేపిచిపిచి
మగువ చగ్గగతులు మావులు పున్నాగ! ములును మధువతతులు మొనయువనము
డింప వెడలెను“శకటంపంచనాస్తేన,, । య నెడపచనమరయ నర్హముగద? 59

ప॥ ఇట్లు శృంగారవనంబువెడలి నుందరి నిజమందిరంబుఁ జేరి సఖులు శిశిరోప
చారంబులు సేయుచుండ శుకాగమనప్రతిక్షాపరాయణయై యున్న సమయంబున 60

చ॥ శుక మరుణప్రభాపటలశోభితవక్త్రపుటాభిభూతకిం
శుక మతిచిత్రపత్రపరిశోచితవృత్తవిరోధికార్యకాం
శుక మసదృశమంజులపవోలహరీపరతంత్రకాంచనాం
శుక మరుదెంచినిల్చెఁ గడుజోద్యమునొంది! సఖుల్ నుతింపఁగాక 61

ప॥ అంత 62

సీ॥ నడుమ నాలస్యమెంతయులేక ద్వారకాపురికి రివ్వున సాగిపోతినమ్మ
పోయి క్రొన్ననసెజ్జె బొర్లుచు విరహాగ్ని గ్రాగడు మరలై రెం గంటినమ్మ
కని “మహాభాగ! సంకల్పసిద్ధి, యటంచు నెలమితో దీవనలిడితినమ్మ
యిడి మాలతాంగి నిన్నెడఁగోరి పూవంటిదంటచే సగమైనదంటినమ్మ
యని ప్రేయాణమిటకు నపుడె యంతయు సమ । కూర్చి యతని వీడుకొంటినమ్మ
కొని ఫలిచె నీడుకొరిక లని పొంగి । బాల ! యిటకు నుట్టిపడితినమ్మ 63

ప॥ అని మఱియు బహుప్రకారంబుల బలికిన 64

క॥ బాగుగనాలింపుచు కీ । పూగతిశుకవదనకింశుకాంచితహరివా
ర్రాగురుమఘుత్పితవృ । ద్భాగభ్రమరేంద్రయగుచు బాలిక యుండెక 65

ప॥ అంత 66

సీ॥ అంగవంగకళింగ బంగాళముఖ బహుదేశ విశ్వంభరాధీశ్వరులును
లాటమరాట కర్నాటభోటావంతి భోజకాంభోజాది భూమిపతాలు
చోళ నేపాళ పాంచాళమాళవగోళ కొంకణ పెంకణ షోణివరులు
‘గాంధారసింధు యుగంధరాంధ్రకరూళ పాండ్యకేయ మహాపాలకులును
దుంగమాతంగనివహ తురంగగణ శ । తాంగసముదయసంగరాభంగపదగ
జాతనూతనకేతన చృత్రచిత్ర) । హైమవల్క్యకికాందోలికాధ్యు లగుచు 67

క॥ వచ్చిరి యష్టరిరాజముఁ । జొచ్చిరి తన్మిత్రజనులు నువినయములతో
నిచ్చిరివిడుదులువారికిఁ ॥ దెచ్చిరిసకలార్థములును దృఢసంప్రీతిక 68

సీ॥ మారాజ్ఞచే నెంచ దారలతోపచ్చు చంద్రుడై మాక్షికచ్ఛత్రమొప్పు

లలిచ జీరుకొనివచ్చులక్షణగారాబురాయంచలనం జామరంబులెసంగ
మాద్రీగళము తమ్ము మదమార్ప మొర వెట్టుకరణిగా ధవళశంఖములు మ్రోయ
నిఖిలదిగ్దేశావనీపాలకుల నెల్ల దలచుమన్నట్లు కేతనముగదల
వందిమాగధగీతముల్ నందడింప । గాఢగంధాంధ సింధురారూఢుడగుచు
నవ్వుడేతెంచె నిజచరణాబ్జభక్త । రంజనుండగు న మ్మురభంజనుండు

69

ప॥ ఇట్లు సర్వసన్నాహంబులతో బురంబులెవేళించి భయభక్తియు క్షుండ
గునారాజుచేబహూకృతుండై సుఖంబుండై నన్యరాజులును మజ్జనభోజనాద్యుపచారం
బుల విశ్రమించి యంత శిబిరంబులు వెలువడి యక్కన్నాపిత్రాచర తానుసరణంబున
యుగపదసంతాపతాడుడైన మంచబాణుని నిజమూర్తులొయిన నాగరనాగరాజగమన
లక్షయంబగున పేక్షాతిశయంబునవీక్షింప మూకలుమూకలై బృహత్సేనమహీవల్లభుని హ
జారంబునకుంజని యందు

70

కా॥ శ్రీమంతుల్నిరంతః దన్నగరయోషిద్రత్న వేశిచ్ఛల
శ్యామాహీశ్వరకన్యకామణిమహస్సమృద్ధిదృక్షాభర
స్థేమాయాతభుజంగపుంగవుండనం జెన్నొందు తచ్చాప ము
ద్దామాటోపము సాక్షతప్రసవగంధప్రోల్లసద్ధూపముక

71

ప॥ మణియు

72

నీ॥ చూచి ముట్టకయె సంకోచించి వెనవెనజారె బరాకుగాఁ గేరళుండు
ముట్టికదల్చగా మురు మితయునులేక నలుదెసల్ చూచె గాంధారవృషతి
కంచలించియె త్తరగాఁ గడునశ క్తుండయి గిజగిజకుడిచె న క్కేకయుండు
ఎత్తి దాపలికేలహత్తించి నిల్వఁగానోవక తలవంచె హూణభర్త
నిల్చి మోపెట్టె గాలేక నేర్చుచాలి । నారి గోల్ద్రవ్వబడియె గర్నాటకుండు
తివిచి మోపెట్టి శరముసంధింపలేమి । బెట్టుకిచకొట్టె నవ్వుడా రట్టవిభుండు

73

కం॥ భీముండు కర్ణుండు కౌరవ । భూమికుండు తోయమధ్యమున యుషయంత్రం
బేమణకచూచిచూచియు । సేమియుమణియెలుగకుండి రిదియెట్లనుచుక

74

కా॥ ఆ సలిప్రమేయ యుషయంత్రము మర్మమెఱింగి యస్త్రశి
క్షానువిదగ్ధులై నవిలుకాండ్రీకుమేటి శిరీటిసూటిగా
నేసినకోల దాని కొకయింపుకచేరి కదల్చి ఖండముల్
చెనియెసంగలేక తవచి త్తముజేసె నఖండఖండిమక

75

ప॥ అప్పుడు సింహగమనవిలాసమునంజనుడెంచి కోదండంబు హస్తదండంబునం
ధరించి.

ఉ॥ బంగరుదుప్పటంబు వలెవాటుగనొప్ప హసన్ముఖాబ్జులై
రింగున నారిగోలసవరించి తటాలునఁద్రుంచె నాధను
శృంగుడు గోపయావతభుజంగుడు మోచితసంగుడుం గృపా
పాంగుడు దృష్టదర్పభరభంజనమంత్రము మత్స్యయంత్రముకొ
77

ఉ॥ భోరున దుందుభుల్ మొరసె బుష్పమయంబగునర్జ మంతటకొ
జోరున వెల్లిగాగురిసె కోభనపౌరభరాజమానమై
దాగుననచ్చినచె సముదార నుశీర సమీరపోతముల్
హోరనసన్నుతించెనపు దుర్విజనాళి తదీయశౌర్యముల్
78

సీ॥ అతిక రేఖారంజనార్ధ వేధఃఖ్లుప్త కోమలాంజనమయ గుళికలనంగ
రంగ దురోజరి ధాంగపుంగవ సముత్కుంచిత ఘన గరుత్క్రోటియనంగ
జరణిద్వయాప్రోక్త తరుణాబ్జ తల్లజ పల్లవాక్షేపణార్ధటికయనంగ
సాక్షాత్కృతానంగచారుమోహనశక్తి పరిణిత యువ కంఠపాశమనంగ
గర్జకుపలయలాలభ్యంగములు తాళి వృంతపవనచలౌ త్తరీయాంత మంఘ్రి
కటకరవములు హస్త సంగ్రధితమాల చెలగ నేతెంచెలక్షణచెలులతోడ
79

సీ॥ శార్వరీతరుణి నక్షత్రమాలికచేత శీతమయూఖుం గై నేసినట్లు
గంగ పాండురతరంగంబుచే వాపగాఢీకున కొకవన్నెదెచ్చినట్లు
మధుసంపద లతాంతమంజరిచే ధరిత్రీజమాళి నలంకరించినట్లు
ప్రాతస్సమయలక్ష్మి భానుచ్ఛవిచ్ఛట నుదయాద్రి కొకతీవి యొసంగినట్లు
భాగకామణి యవ్వనమాలి కంఠ భాగమలరించె మహితానురాగమొప్పు
లోకజనగణ గురుతరాలాకములకు బ్రామశంబగు నమ్మణిదామకమున
80

ఉ॥ చందనగంధి వెక్కినపుంజన్నులచెన్నుఁ బిఱుందుపొందు గౌ
నందముఁ జూచి కొండఁగొనినట్లభిలాషనియేలురీతి మి
న్నందినభంగి నందిసుతుఁ డందె నమందతరాతినిర్మలా
నందముమున్నుకూర్మ భృగునందన వామను లై నతష్టతకొ
81

ప॥ అంతటఁ బరమానందభరిత నిజస్వాంతుండగు బృహత్సేన మహీకాంతుండు
హాహూర్తిక శ్రావిత తత్కాలిక వివాహముహూర్తుండై తిమ్మహూర్తుంబు నిజపు
రోహితవర్గంబుచే గృష్ణునకెఱిగించి పుత్రసహితుండై నిజమందిరంబునకుంజనియెనం
తః గృష్ణుండును సకలజనజేయమానుండై నిజ శిశిరంబుఁ బ్రవేశించినిజామాతృవర్గంబు
నకు బ్రాహ్మణసమారాధన ప్రయత్నంబుఁగావింప నియోగించి పురోహిత ప్రేరేపణం
బున మంగళస్నాన సన్నద్ధుండయ్యె నప్పుడు. 82

సీ॥ ఆంగసంభవుండు చన్పొంగరంబులమట్టునిడు జాలెలన సరుక్ ముగివడంగఁ
గటకతాళ కుచోరునటనమెచ్చినలీల వెడదవేనలి పుష్పవృష్టిగురియ
వడవడమును కానుజుపుచ్చిచ్చెడుభంగి మొలనూలిచిఱుగంట లలరిపలుక
సూర్యతాపికిఁజొక్కియొరంగుతేట్లరంగ మంగురులు చెమ్మటనొనర్ గూడనెంట
నమర శిరసుపై నొక్క ప్రాయశ్చిరోజ, యొకశనైర్యాన గంధా మలకమువైట్టె
గించిడలగ్నయ్యె తె యప్పించె జలక, మొక్క యుచ్చెర్నితంబతల్పొత్తె హరికి 83

తే॥ జలఁగుమడుగులు సిరిగండమలరుదండ, లారపుమానికములసొమ్ము లొనఁగి ఘాల
ఫలకతలమున మృగమడతలక వలర, దిద్ది ముండరనిడెనిల్వటద్ద మొకతొ 84

కా॥ భూరేఖోజ్వలనాసికాపుటముతోఁ బొంకంపుకస్తూరిబొ
ట్టాగూడిఁ జవరాండ్రఁగుమ్మ మడనుండాల్లించు మేల్బంతిపొ
టై రాజల్లంగ వట్టై దైత్యమథనుం డద్దంబులోఁగాంచి యా
నైరంధ్రీమణి వ్రేలికిచ్చె మణి విస్ఫారోర్మికారాజముకా 85

ప॥ ఇవ్విధంబునం బుండరీకనయనుం డలంకృతుండై నీరాజవంబవధరించి పశ్యజ్ఞ
న నయ నానందసంపాదియగు నొక్కవేదికకుఁజని మేరుశిఖరిశిఖర కాసనంబగు కనకాస
నంబునధిష్టించి తత్కాలోచితవిధినుండె నప్పుడు. 86

సీ॥ ఒనిఁ దేనెతోనలిడ నొజ్జలకివిదర్భపీఠంబులని చంకలెట్టువారు
మరున మండెంగలువడ్డింప జపతి త్రిమడతలలోయని విప్పంగడంగువారు
వడలువైట్టిన వ్రేలనిడి యెంతిలేసజందేలలిళ్ళలటంచుఁ ద్రిప్పవారు
పొక్ పేరులాసంగఁ బొంకపుఁజపమాత్రవలయంబులని మెడ వైచువారు
నగుచువారిశోభనముఁజూడనరుగుదెంచు, మునివరులయొద్దివేచేలముగుడశిష్యు
లంగఱుఁగుజెంచిరి చతుర్విధాన్నములను, వేడ్కలుబ్బొంగ వెన్నునివిడిదిలోన 87

ప॥ ఇల్లుంబుజించినవారల గంధపుష్పక్షతతాంబూలంబులం బరితృప్తులఁగావించి వారలయాశీర్వాదాక్షతంబులుకొని యా నందనందనం హేమందానందంబున శ్వశురప్రేషితభావుకప్రేరితుండై నిజనియోగాసహనంబునంజనుడెంచుడెలిదీవియననాష్టు పరజరధంబెక్కి నిజకన్యకాపరిణయదుర్లభయకలుషితాంతరంగతరంగిణీవల్లభప్రేషితులై చనుడెంచి చెంగటమెలుగు మంగళపాతకుల సంగీతప్రసంగభంగీసౌభాగ్యంబు లాకర్ణించియునట న్నటీపటీరగంధి తటిద్వల్లికామతల్లికాభినవప్రభావిభవంబు లభివీక్షించియు శేషవంశతాప్రయుక్తపచనకాశలంబున నై న్నికపరుషరవంబున నయంబును భయంబును జూపుటమఱచి యపారపారవశ్యంబున శిరఃకంపంబును మందగమనంబునుం బొందిన భుజంగపుంగవులను జీమూతసార్వభౌములనం బనుపడిన పటుతరధ్వజంబులును దనకు మక్కువమగండగు నక్కమలాక్షుం డొక్కమొగిఁ బెక్కుచెలులకు నక్కజంబుగాఁజొక్కి తను లెక్కనేయండని యుల్లంబగిలి మిగులం బాగలుపుడమిపూఁబోడి మేనివేడిమింబోలె మిట్టివడినట్టు కొట్టక చావట్టంబులుద్రొక్కు నారట్టనాయంబులును శాగరనాగ రాజతగండవండలా మందనివ్యందమాన మానిత దానపయఃపూరనిర్వాపణకుల్యాకార సాకల్యకల్య నేమిరేఖాపాచకంబులగు రధంబులును నిగనిగలుడేరు తోన్నగరిమగువల నగుమొగంబులకు గొప్పలై యొప్పు నమృతపుండుప్పె లప్పనలుగాఁగొని యొప్పించేసేలెంచు చంద్రమండలంబులోయన నబ్జరంబగు ధవళచ్చత్రంబులును, ననవద్యహృద్యవాద్యహూపాతిశయబధిరీభూతులై చేష్టావిశేషంబుల నేపధ్యంబులునైచి మేడలపై దర్శనక్రీడలనున్నప్రోడచేడియల నిడువారుచూపులు మణితోరణంబులని పుటంబెఁసి యందుకొనం గమకించుపీరభటులును, జెలంగ మందమందగమనంబున రాజమార్గంబున నేగి యేగి రధంబుడిగ్గి మణిపాదుకలకాధరించి రాజముఖ్యదత్త సీరాజనపూర్వకంబుగాఁ జంద్రకాలాకదంబితచందిరంబగు తద్రాజమందిరంబుఁబ్రవేశించి శుభాలంకారంబులప్రోదియగు వివాహవేదింజేరి యుభయపార్శ్వనివిష్టవేదపాతకంబగు కనకపీఠంబుననధిష్ఠించె నంత

88

సీ॥ చికిలియైదొనసాచ్చుచి త్తజాశరమునా మంగళస్సాతయై మడుంగుఁగట్టి
చనుఁగవమించెనాతునియఁగొనగురీతిఁ దగటి మేలరవిక గుత్తమగదొడిగి
సిరిచూపినలరాజుచేఁ గనకస్నాన మొండ్లుపొందున సొమ్ములందపఱచి
హరిఁబొందుచుని మరుండంపుచీల్లనఁగ గేదంగిరేకులఁ జాలఁ దల ధరించి
నీలకబళితనవత్సరతీలనలర । గన్నుఁగదనంజనము రేఖగాఁగఁ దీర్చి
బలియుజడఁద్రొక్కికొనుకంబలె నెవచ్చె । మందగతియొప్పు జెలులతో మద్రకన్య॥

సీ॥ సారెసారెసు దంతచకచకల్ బయలెక్కి తీవి దిక్కుల బల్లటీలుద్రొక్క
 వీడెపుఘుమఘుమల్ గూడినవదనగంధంబు కి ప్రపు నసంతంబుఁజిల్లు
 నగ్గలంబగుకల్కిసిగ్గులు లోచనతోయజంబులునిండి తొంగిచూడ
 రమణమాటుగనున్నరతనంపుమొగరంబు డంబుగా నవల గొండెంబునెప్ప
 మంత్రసగణులుతడబడ మరచియునిలి యొజ్జబావలునాలింపఁ బడ్డజేరి
 కంచుగీసినతెఱుగున ఖంగుర నంగఁ జేడియలుగూడి ధవళముల్ బాడుచుండ 90

క॥ మధుపర్కపూర్వకముగా మధుహల్లక భల్లకొపమానుండగు న
 మృధుమధనునకిద్పించెను మధురాధర నవని పాలమండముఁ డంతె 91

సీ॥ చమఁజక్కువలను నిశ్చలమై త్రిజూడంగవ్రాలినహేళినాఁ దాళిగట్టె
 యిమక మేర్పడంగంతురుణిధరణిఁజిన్ను బలునుబ్బునాఁ డలబ్రాలానంగ
 నింతితోడను గంతుఁడేచినముచ్చటల్ జెప్పడిభింగిగాఁ జెట్టఁబట్టె
 గుంఫిని నీకాలిగోరుబోలంగలేరుపడతులన్దతి నప్తపదములానె
 వీరపానంబుచేగరవింది వృద్ధ తాత్పర్యభవహీని బ్రతియనువుకరణి
 నాజ్యముఖహవ్యములుచేల్చి యంత వహ్ని నాత్మనాలోపణముఁజేసి నచ్యుతుండు

వ॥ అప్పుడు సంతుష్టినిజస్వాతుండగుబృహత్సేనమహీకాంతుం డట్లుండగు వల్ల
 వీవల్లభున కనేకదివ్యాంబరమణిభూషణాదికంబు లరణంబులుగానర్పించి యసాధార
 ణంబుగా మఱియును. 92

లయగ్రాహి

తుంగము గళన్మృతతరంగము కపాలచలభృంగము హతారిచతురంగమునుగాభ
 ద్రాంగము జవానిలకురంగము మహానటనచంగము జతోగ్రరణరంగమునుగా ని
 ర్భంగము ధ్వజోన్నతపతింగము సకార్యుకనిమంగము తటిచ్చయమిశంగమునుగామా
 తంగమును బారసీతురంగమునుఁ గాంచనశ తాంగమును కౌరికినొసంగెన్మృతంధత

మ॥ పింఠమొప్పారంగ న క్కుశేళయ్యునోహ్మన్మండలంబుక బిలే
 శయరాట్కుండలముక నుఖాప్తి మరపింపంజాలునా నిచ్చె నెం
 తయు నేకాండములై భగద్ధగలుచిందక గెంపుతాఁబేటి గ
 ద్రియయుక దంతపురచ్చబల్లయు భరాళికుండు దైత్యరిక 93

వ. అట్లు బహుకరించి. 96

కం. అట్లని రుచిజతనుమనో । భట్లనినోద్దండచండబలహతమధుగా
మట్లని ప్రణమన్నిధ్యా । భట్లనిఁ దనచిన్నకూర్చిబిడ్డను బంచెకొ 97

వ. అంత.

ఉ. నందికుండోచుఁ గంజనయనాను శీఁ గోహ్లాని పీఠపూరిత
స్వంఽనమెక్కిఁగొయ్యెచూరి శంఖము తారగిరిద్రలోచనా
నందనట త్తట్టిన్ సమనాఘనపోతము గర్విజాఁడఁ జె
న్నొందినయటు నాగరు లహోయని యెంతయు సఃస్తుతింపఁగకొ. 98

ఉ॥ ఇత్తటి రాజపుంగవుల మిందఱు నేరనియొక్క నేర్పుచే
సత్తుగయంత్రమేసి యలజవ్వనిఁ గైకొని శౌరివొండెదా
ను త్తకుకీటచేగ నిపుడుద్ధతితో నరికట్టమేని నీ
మెత్తన యాను దీనను నమేయయశం బగు నంచు నీర్వృచేకొ. 99

తే॥ ఒగినుహావని వరవతంగోత్కరంబు! కృష్ణవర్మానుగమనమై కేరణవచ్చు
దొగినుహావని వరవతంగోత్కరంబు కృష్ణవర్మానుగమనమై కేరలిసట్లు. 100

నీ॥ కాంభోజగణమెల్లఁ గాంభోజగణమయ్యె యదుకుంజరుండేచి పొదలుచుండ
నామరాటుండు దా నామరాటుండయ్యె నెదురుపోటునఁగృష్ణుఁ డదననొంప
మాలవుండవ్వడు మాలవుండయ్యెను తెన్నునిబలమొంది విన్ననగుచుఁ
దలఁచివిదేహుండు తా విదేహుండయ్యె హరి వాలు జళిపించినదియెచూచి
సింధులంఱు కటకటా! సింఘులైరి । కొత్తనిజదేహర క్తముల్ కెరలిపారలఁ
దాళఁగాలేక చోళులు చోళులైరి । యడవిఁబ్రచ్చన్నవృత్తిఁదామఘనసించి. 101

చ॥ హరికరవాలజాలనిహతాహత రక్తఘోరీకదంబముల్
కరివరకైతవాంబుద నికాయగళస్మదవృష్టిఁబొంగ వే
యరిగలుపుట్లుగాఁగ నిదియమ్మెయి బల్లెవుండెడ్డలూని త
త్తరణముఁజేసి శేషవసుధావరవర్గము వాఁట భీతిచేకొ 102

కా॥ భేద్యుద్దానతరాస్థికంటకిత నాభీదిఘ్న మేదోమయ

ప్రాచ్యత్కర్తమదుద్గమాజినర్కం బోలేక తద్భూచరున్
వృద్ధ్యం బామర మండ్రు మింటు బటుఘోటీంధాన రింఖాకృతా
చేద్యోర్వీరజమెచ్చుగా ననిమిషుల్ చెల్వండ్రు మర్త్యత్వమున్.

103

సీ॥ శస్త్రానిమ స్తకస్ర స్తదీస్కోష్ఠీపటలముల్ బంతిచాపలుగ వైచి
సంభిన్న రిపుకుంభికుంభముక్తామక్తీ పారంపరలఁ బీటపట్టు పెట్టి
నిర్ములితద్విషన్నిర్మలాయతచర్మఫలఁ మల్ పల్లెరంబులుగనిలిపి
యాలూనవై సిభూపాల కపాలముల్ చేగిన్నియలుగ నచ్చుంతనుచి
మించిమాంసంపువిందు వడ్డించెనపుడు । డాకినీకాకినీభూత లోకములకుఁ
జటులకాతకృపాణీయన్ జలజపాణి । పేర్పినాశౌరి రణలక్ష్మిక బెండ్లియాడ.

104

ప॥ ఇవ్విధంబున నతిఘోరంబగు యుద్ధరంగంబునఁగుంభినీరమణాకారులై న కుంభినీరమ
ణుల హరి హరింబోలి నిరసించి ద్వార కాభిముఖుండై చనిచని.

105

సీ॥ భానుభాను ప్రతిబంధికాఖా శిఖోత్కరముచే నధ్వ గాంధవరణము
కరికరాగ్రోద్ధాతక స్ఫూరతరుజ స్థితిచే నురీపలితంకరణము
ఖగవేగవిమాగసంక్రాంత్యాగభితముక్తాభిచే ననచరాధ్యంకరణము
శరభార్తసింహగర్భాప్రతిధ్వనులచే గ్రావ మహానుభగంకరణము
నై నుమిత్రాంతసంకుమదాభిలిప్త । తతభిదైశ్చవవేణు ముక్తాఫలాద్ధ
రంగపల్లికమార్గాభిరామమైన । ఘనతరారణ్య మొక్కటిఁ గనియెశౌరి.

106

ఉ॥ తాళక యేసినన్ స్వముఖతామరసంబుల కాశశాంకునిన్
బోలిక చేసి హేచ్చు పరిపుచ్చెదరోయని కాని పూనికే
యేలికజంకనైన నొకయేటుననే పడ నేయ నేర్తురు
ద్వేలచమత్క్రియాకలన హేచ్చుఁ జరించుపులిందనుదరున్.

107

కం॥ నవనవమును నెమ్మేనులు । రివరివమును మధ్యములు ద్విరేభశ్రేణుల్
జవజవమును వేణికి మది । రవరవమును మరుండు వారిరంగులు గనినన్.

108

సీ॥ విలుతనగొడలాడ విలుతురు పెళ్ళున గజదంత మొక కేలఁగరముఁబట్టి
రహిఁ గూతలిద బొంగరవుజాలెకై త్రొక్కి పెలుకుదురు మృగేంద్రభీమనటలం
పంతంబుతోఁ జూచినతిర్లకునంచు బెబ్బులితిల్లెర్బురబ్బురముగ

ధృతి సీలకొట్టాడు తెరకు దెక్కురు గుంటగండభేరుండముం జెండి తెక్క
యావులాటకు ఘనవరాహములంబట్టి । కొమ్మలటః ద్రుంచి పగులంగ గ్రుద్దివాని
గొప్పము తైములెల్లఁ గైకొందురందుం । జెంచుకుట్టులసాహసం బెంచఁదరమె 110

గీ॥ అట్టివిషినంబు కడుచిత్ర మనుచు వెడలి । కమలదళలోచనండుంతుం గతిపయస్ర
యాణముల ద్వారసతిచేర నరుగుఁడంచె । సర్వసన్నాహసముదితోతానూడగుచు

చ॥ జలనిధి డాంగియున్నగిరిసంఘముఁజూడఁగవచ్చు మెడిగు
బ్బలిపయ విద్రుమంపులతవారుతమాలమురీతి వ్రజం
దళములఁదేరుతేరిపయి తామరసేకణః గూడి శౌరి దా
నలరంగ నప్పురింగలతాఁగులు సంభృతసంభ్రమాత్మలై 112

ఉ॥ ధావన మొప్పు నోర్తు మురదండనుఁ జూడఁ జనఁగఁ గొప్పపెన్
గ్రేవల రాలోచెంగులవరేకులు తేటలుఁగూడి యొప్పె నా
త్రోవ ననేకయావతరతుండయి తన్నెడ నేయుశౌరిపై
నేవలు పోటి యల్లినమహిసతిపాటలితాక్షులొ యనన్ 113

ఉ॥ ఇంద్రుఁడ బెండ్లియాడ నపుడెంతయు డెందము నిండియుండు గో
విందుని కన్నరీతి ముడిపీడినకు ర్లొక కేలుఁదిమ్మి చే
ముందరికాని యొక్కటఁబ్రముగ్ధచలత్కుచపాలి నాగుచున్
సుందరి యొక్కె నోర్తుహరిఁజూడఁగఁగాంచనసాధపీధికన్ 114

ఉ॥ కన్నరముప్పతిల్లు సిరిగండమలంది యలంది గందపున్
జివ్వయుండాను నేగెనొకచేడియవీడక వేడుకల్ మదిన్
జివ్వలముంచి యిత్తు యదుసింహముఖేందునిచంద్రికారసం
బాష్పగం జారుచారునయనోరుచకోరుల కన్నతీరునన్ 115

ఉ॥ కంగటనున్నయూడిగవుఁ జేడియ చుట్టియుండునాకు పా
ణం గడియించి నానపయి నిర్వే నిజాగుళియొర్తు శార్దివ
ర్ధిం గను నాగవల్లి కుభదేవత సాక్షి యధార్థమీమహా
మంగళమూర్తి యొక్కఁడు సమస్తజగంబుల కాధ్యక్షుడవృత్తిన్ 116

చ॥ ఎలమిగఁ జిన్న నాఁడెతను నెత్తుక ముద్దొనరించువేతమాఁ
కలజగిమోవి చన్నులును గంకుడుగాయలు లక్ష్మిదొండవం
దులుగ నొనర్చి యాడినఘనుం డిపు డెంపటి నైనఁ బెండ్లియై
పాలుపగు తేమి? యంచు నొకప్రాడ నగించె సభీజనంబులకొ 117

గీ॥ శ్రుతిలసత్సుగునోఁతై శ్శుభ్రభూతి । తారకాంశుఁయగుచు నెంతయువినీల
వేణ్యుపశ్చిష్టకృష్ణావవేశకేళి । నందే జన నేత్రాళి? యనిమిషతలు 118

వ॥ ఇట్లు పురంబు ప్రవేశించి గతపురంధ్రీలొకాలోకరోలంబకదంబకాగణ్య పణ్యమ
రందసందోహప్రధానకళాధురంధరముఖారవిండుండై మందగమనంబునరాజమార్గం
బునం జని చని. 119

ఉ॥ గౌరవమొప్ప నాత్మజనకప్రథతోడఁ జెలంగునాననాం
భోరుమానుడలంబునకుఁ బూర్ణశకాంకముఖీప్రయుక్తవహ
నారతిపేరఁ గల్గినహుతాశిప్రదక్షిణ మాచరింపఁగా
సారసపత్రఃకొడుగుఁడు చయ్యన నాత్మగృహ ప్రవిష్టుండై 120

క॥ పెండిలికొమా రైతో ముర । ఖండనుఁ డత్యులతినయకలితాత్మకుండై
దండ మిడె వృద్ధిబాంధవ! మండలి కిలుచేల్వలకును మహితప్రీతికొ 121

వ॥ అంత. 122

సీ॥ ఓవృపుటనికుంచనోత్కుంచనములచేఁ గుండలంబులొకింతగనిసియాడ
నూర్పులబలిమిచే నుబ్బుస్కంకులనొప్ప బొజ్జలజన్నిదంబులుచలింప
నందంబుగా నుదాత్తానుదాత్తస్వరస్ఫురణంబుచేబొమల్ పుటములెగయ
శ్రమవారిచేగోపించదనంబునఁబెట్టుఘాలోర్ధ్వపుండ్రముల్ పదనుగొనఁగ
ఘననిరర్థ శగళగళత్కలరవంబు । తూర్వకొటికిమిగుల వాదోడుగాఁగ
గర్గమనిముఖ్యభూసురవర్గమపుడు । పరుసనొనరించె బుణ్యాహవాచనంబు 124

సీ॥ రాజాలయరిసంహరణసముద్ధతిఁ జూచి సమదసారంగముల్ చాల నొనఁగి
విప్రవరులయనంతప్రచూరగుణంబు మదిపెంచి బహుతరచ్ఛదము లొనఁగి
కవిసంఘములపదగ్రధనచాతురి మెచ్చి సారసహితములొ సరము లొనఁగి

నూతులగాంధర్వరీతిజ్ఞతలు గాంచి డంబుగా ఘనకంఠుకంబు లూనగి
యభిలజనులు నుభీభవయసుచు బొగడదాన పొండిత్యమహిమల దనరె నవుడు
నిజయశఃపుంజమయశంఖనికషణాంఽ! దంబరాంబరుడైన పీతాంబరుఁడు. 125.

వ. ఇట్లు సకలవై భవంబుల గల్యాణ మవధరించి హరిసుఖంబున్న సమయంబున 126.

క. ఇంక ఘనకూపవిత్తులు కొంక సరోజాశరములు కుంభిని నదులకొ
డొంక బయోనిధు లెంతయు జంక నిదాఘంబు వచ్చె సరభసవృత్తికా. 127.

సీ. హరియైన పడదాకి యట్టిట్టుగాఁడె తా శీల నంబుఖిల బవ్య లింపఁ జేసి
శివుడైన దూపిలి చిక్కఁడె జాన్పిచి నెలమితో శిగసావహించఁజేసి
ధాతయైనను బెట్టు దగచేత నొగలఁడె తమ్ములొ నిమ్ముగా దాఁగఁడేని
యిందుఁడైనను జాల నెదయెండి చెదరఁడే కోడెమబ్బుల నెక్కియాడఁడేని
యనఁగజేసివియుండఁ జుడాంతుకిరణ । దళదిటాచక్రరేఖాశత్రుప్రసక్త
రక్తసిక్తాంత ధీకృదు ద్విక్తరత్నభోగనిర్మాతపాతాళభోగ యగుచు. 128

చ. పనరుచు దప్పి నొప్పచెడి వాత నొకింతయు మాటలేమిచే
ననిలఁ డనంగ నొప్పె వ్యజనాంతనికాంతనితాంతవాసియై
జనఘనఘర్మనిర్మలతుషారకణంబులు గ్రోలి ఖాలితా
ననయము బొందె గంధవహుఁ డన్నసమాఖ్య మదిన్మదించుటన్. 129

వ. అవ్వడు. 130

సీ. ఘనములై రుచిఘనఘనములై కుకపికావనములొ సుద్యానవనములందు
తరములై పరిమళోత్తరములై యానందశరములొ నంబుజాశరములందు
పలములై మణులతాపలములై గ్రహలతాంచలములొ శక్తికాచలములందు
ధనములై మదనబోధనములై యలివిసూతనములొ మణినికేతనములందు
నగ్గలపుసిగ్గు లడఁగంగ ననఁగి పెనఁగి గొనబుజంతులు దేరంగఁ గూడియాడి
మద్రజకు నొయ్యడన మేను మరపికొరియలరువిలుకాన్నికీడలనలరుచుండె 131

మ. మురజిద్భక్తిగిరీంద్రనిర్మథితసంపూర్ణాత్మ మేధానుధా
సరిదీపో దితభావ్యకల్పజయశఃకృమాంబరాభీనిరం

తరగుప్తావిరతోత్తరీయఘనముద్రదావిజీవస్థితా
తురపాంచాలసుతావనప్రవణ గోధుక్సార్వభౌమోపమా.

132

గద్య. ఇది శ్రీమద్రామానుజ భాగినీయకుల సార్వభౌమశ్రీమన్నల్లనా
చార్యవర్య పరిచర్యాధుర్యచన్న కేకవార్యపుత్రతిరుమలాచార్య
పాత్రగౌతమగోత్రసింహాద్రి వేంకటనామ థే
యప్రణీతంబైన లక్షణావివాహంబను
చమత్కరమంజరికిఁ
గోరకాయితం బ
గుత్పతీయాశ్వా
సము.

స్తోత్ర పూర్ణము.

త ప్ప ప ప ట్టి.

—:(0):—

పుట	సంఖ్య	తప్పు.	ఒప్పు.
1	3	చిత్రమైయొప్పు	చిత్రచైత్రంబు
	16	యంబారు	యంబాళు.
	17	నిశాధూరీ	న్న శాధూరీ
2	7	కారణంబునక	కాలమందునక
3	2	ఘనమైన	ఘనమైన
	5	మనస్సమృత్తి తాపపి	మనస్సమృత్తి తాపిత
	6	శంకా	శంకా
	15	కాంచన	కాంచన
	28	మహానసను	మహానస్సు
4	2	రయ	డయర
	5	భీదురభృద్ధు రవస్థ	భీదురభీదురవస్థ
	10	త్రు-మముకాహృత్తేచరా	త్రు-మముహృత్తేచరా
	28	రాజశశంబునుజూచిచూచి	రాజశశంబులఁబారఁజూచి.
5	14	మిరిసాంజన	నిరస్తాంజన
6	9	నిందనము	నిందకము
	10	ప్రవాహంబు	ప్రమాణంబు
7	4	మడుగిచ్చు	మడుగిచ్చు
	14	జెలంగునుసరనవన	జెలంగెడినురనవన
	17	మారంద	మరంద
		తదాహారి భూరి	సదాహారి భూరి

	22	వేళేలు	వేళేముల్
	28	జడరఁగాఁజేరినచిరినవ్వు	జడరఁగాఁజెరిఁగినచిటునవ్వు
		మురవైన	మురువైన
8	2	బాపడ	బాపట
	9	మొరయింపుచు	మొరయింపుచు
	10	విగులులో	విగులలో
	15	నుచితముగానువర్చ	నుచితనువర్ణవర్ణ
	18	కర్బురార్తి	కర్బురార్తి
	20	మీషద్వికసిత	మీషద్విహసిత
		దొరంగ	దొలంగ
	24	గత	తగ
	25	యున్నత	యుత్సుక
	28	సోగల	సోఁగుల
9	5	ఖంబులే	నఖంబులే
	9	లాగమాభ్యాసతి	లాగమాభ్యాసిత
	16	కన్దవల	కన్దెవల
10	1	పసక్రొమ్మొగ	పసికెమ్మొగడ
	10	దారకకాంతి	దారకాకాంతి
	13	నుబిక్కిటిలిన	నం బిక్కిటిలిన
	18	బోరెడు	బారెడు
	19	వలిగొను	వలిగొని
	24	రమణు	రమణ
	25	యలరులువొత్తెనసిన	యలరులఁబొత్తెనసిన
	29	వాసనలం	వాసనఁగొను
11	1	జూపియు	జూపియె
	8	మృదువుగాదుకాదిది	మృదునఁగాదునానది
	10	మమభూరి	భూరినుమ

	12	ఁగేరి	రీతి
		యిత్తరి	యత్తటి
	13	యొక్కటి	యొక్కటే
	16	డలమబాగె	డలరులాగె
	19	దక్షు	దక్ష
	21	దుత్కంతికా	దుత్కలికా
	24	యొక్కర్తుమించు	నొక్కర్తునించె
	28	వెన్నల	వెన్నలు
12	7	సరసంపుక	సవరంపుగు
-	14	శక్రేశ్వర	జక్రేశ్వర
	22	యదెయిదె	యదియేది
	23	బిట్టు	బెట్టు
	25	మపుడుబడిమి	మప్పుడుబడి
	28	మెలగునేయిట్టిభయమంచు	దొలగునిట్టిభయమ్మంచు
13	1	బట్టెబాణి	బట్టుపాణి
	8	విూడ	లెల్ల
	11	విడచి	విడిచి
	13	కేరి	కెంపు
	20	టనటిలే	టనటులు
14	13	కోరకంబుల	కోటరంబుల
15	4	జత్తల్లాడ	జత్తల్లాడు
	5	పూరిగ	పూర్తిగ
	8	పొందా	ప్రొద్దు
	12	నంచించి	నంకించి
	13	ఆడుమాటల	ఏడమాటలు
		గూడద	బ్రోడల
	14	బడుచు	నడచు

15	14	వీక్షించి	వీక్షించి
	16	జెలరేగి	జెలగిరి
	19	చేడియకోపము	చేడెకోపమా
		భామా	భారా
	20	తాళము	తాళుము
	21	వేడ్కజని	వెక్కిడని
	22	మైకొని	మైకొను
	23	నూటల	నూటలు
		వాటపు	చోటను
	24	దను	నను
	25	గోరానిన	గంజానన
		చలి	సకి
	27	రక్కసి	రక్కన
		మృష	మిష
	28	యోడెనన	యోడినను
		తాపపుటుబ్బుకు	దాపంబుబ్బుకు
		గలిచెద	గొల్చెద
16	1	వగిడి	పగటి
	2	యేలకు	నేలకు
	8	మొగంబున	మొగంబును
	8	నొకవట్లమిగులంగ నువ్వు	నొరవట్టికొనగ దాయొవ్వు
	10	విలయ	వలయ
		పాస్త	పాంధ
	11	కణాకుమారిలగత్తు	కణాత్కుమారిలకుహ్మ
	12	తాళ	థాల
		తత్పంకేశ	పత్పంకేశ
	18	టృశ్యందేహ	టశ్యదేహ

16	18	దుర్ఘట	దుర్ఘట
		పద్యాప్త	పద్యాతి
17	3	సర	చరి
	4	తల	తరి
	6	తానాడంగసందోక్క	తారాడంగసంకించు
	8	నానృములకు	నాబ్జములకు
	9	బొప్పు	బొప్ప
	10	కమనీయ	చందనా
		కంబ	కంద
		కుండ	కుంత
	13	సీతా	సితా
	14	ద్వీప	దీప
	15	దక్కి	దక్కి
	18	తోడ	దోడి
18	2	జయింప	రచింప
		బెద్ద	పేక్ష
	3	హత	హిత
		శ్రుతివివక్ష	శ్రుతివివక్ష
		బయితోచి	బయితోచ
	4	దారతాఘన	సారసారఘు
	5	హ	మౌ
	7	ప్పలుకుం	ప్పలుకుల్
		య	నె
	9	లాడాడకు	లాడాడను
	11	శుభదా	సుభగా
	20	జెల	జెలుల
	24	పద్ధత	పద్ధతి

19	2	దుం డితి	డంటి
	13	శాలి	శాఖ
	17	దమ	దగు
	19	దాల్చె	రాల్చె
20	4	హుం మవేడె	హుం మవేడె
	7	తత్సహ	తత్సహజ
	10	హీన	హీన
	12	నహ	న్యహ
	17	నిరర్థీకార	నిరంధ్రీకార
	20	అదియు	అదియె
	25	జలంభ	బంధురత
		సూలంబు	శూలంబు
	26	పది	బది
21	5	నాత	దాత
	8	నేమి ప్రతియె	నవిప్రతియె
22	8	శుఖ	శుక
	11	ముద్దు	సుద్దు
	19	గూచినక	చూచినక
23	21	నున్న	నున్న
24	1	చూడాముమణి	చూడామణి
	18	బ్రసనాఖ్యం	బ్రసనవాఖ్యం
	2	అంత	అంత
25	3	భావ	భావ
	7	స్పృభకరామ	చ్ఛృభకరామ
	9	వాగూర	వాగ్దూర
	15	తించి	స్తుతించి
	19	శమాటచేక	మాటచేక

25	21	వలవీ
26	10	నెన్నెలక
	16	ఖగ
27	4	హల్
	16	తెచ్చు
		నినారత
	18	యొడ్డించుకో
28	18	నంబుధినిక
29	21	మృతమున
30	6	కందుచే
	7	దొక్కటి
		దాన
		యూగికిక
	19	పత్తోజ
	21	కాండా
		నీచు
32	4	నందావహ
	8	గుండనవు
	12	దర్భ
	16	మధి
34	14	దప్ప
	19	బహి
	20	పుంజముల్
36	5	వేమరొ
	12	గోకోయక
	18	బూధర
37	9	లాన

వలవీ
నెన్నెలక
ఖగ
హళుల్
తెచ్చి
నిష్ఠురత
యొడ్డించుకో
నంబుధిక
మృతమున
కందుచే
దొక్కటి
దాన
జోగికిక
పత్తోజ
కాండా
నీచు
నందావహ
గుండనవు
గర
మది
చువ్వ
బహు
మంజుమల్
లేమరొ
గోకోయక
భూధర
లాన

37	15	మానదండ	మారదండ
38	7	యిటమ్మ	యిట్లమ్మ
	10	నీక సుగాయకీ	నీక సుగానకీ
	11	జూప	జైప
	14	దానికి	థాటికి
	22	చంపకార్ద్రమసూన	చంపకాగమసూన
39	4	శోచిత	శోషిత
	21	మహా	మహీ
	23	పదగ	పతక
41	4	రింగున	రింగన
	9	దారున	దారన
42	13	గుమ్మ	గ్రుమ్మ
43	28	గన్నుఁగద	గన్నుఁగవ
45	13	కేరలె	కెరలె
	16	గృథుఁ	గృథుఁ
47	9	లతాఁగులు	లతాంగులు

